

Nr 183

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till förordning om ändring i uppbördsförordningen den 5 juni 1953 (nr 272); given Stockholms slott den 5 oktober 1962.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag, föreslå riksdagen att antaga härvid fogat förslag till förordning om ändring i uppbördsförordningen den 5 juni 1953 (nr 272).

Under Hans Maj:ts

Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

BERTIL

G. E. Sträng

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås vissa särbestämmelser rörande ATP-pensionärernas källskatt. Det föreslagna systemet anknyter till de sedan år 1959 gällande bestämmelserna om källskatt på statlig personalpension.

Därjämte föreslås vissa redaktionella ändringar i uppbördsförordningen, föranledda av den nya lagen om allmän försäkring m. m.

Förslag
till
Förordning
om ändring i uppbördsförordningen den 5 juni 1953 (nr 272)

Härigenom förordnas, att 1 §, 3 § 3 mom., 4 § 3 mom., 10 §, 25 §, 27 § 1 mom. och 39 § 1 mom. uppbördsförordningen den 5 juni 1953 samt anvisningarna till 40 § samma förordning skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

1 §.

Med skatt förstås i denna förordning, där icke annat anges, statlig inkomstskatt, statlig förmögenhetskatt, utskiftningskatt, ersättningskatt, kommunal inkomstskatt, landstingsmedel, tingshusmedel, skogsvårdsavgifter, pensionsavgifter enligt lagen om folkpensionering (folkpensionsavgifter), avgifter enligt 34 § lagen om försäkring för allmän tilläggspension (tilläggspensionsavgifter), sjukförsäkringsavgifter för den obligatoriska försäkringen enligt lagen om allmän sjukförsäkring, arbetsgivaravgifter som avses i 17 § förordningen angående uppbörd av avgifter enligt lagen om försäkring för allmän tilläggspension, m. m., sådana byggnadsforskningsavgifter enligt förordningen angående byggnadsforskningsavgift vilka icke uppbäras av riksförsäkringsanstalten, ävensom annuiteter å avdikningslån och å förskott för avlösning av frälseräntor.

Med skatt förstås i denna förordning, där icke annat anges, statlig inkomstskatt, statlig förmögenhetskatt, utskiftningskatt, ersättningskatt, kommunal inkomstskatt, landstingsmedel, tingshusmedel, skogsvårdsavgifter, folkpensionsavgifter enligt lagen om finansiering av folkpensioneringen, tilläggspensionsavgifter enligt 19 kap. 3 § lagen om allmän försäkring, sjukförsäkringsavgifter enligt 19 kap. 2 § sistnämnda lag, arbetsgivaravgifter enligt 17 § förordningen angående uppbörd av vissa avgifter enligt lagen om allmän försäkring, m. m., sådana byggnadsforskningsavgifter enligt förordningen angående byggnadsforskningsavgift vilka icke uppbäras av riksförsäkringsverket, ävensom annuiteter å avdikningslån och å förskott för avlösning av frälseräntor.

Kungl. Maj:t må — — — — föreskriften avses.

3 §.

3 m o m. Kungl. Maj:t må förordna, att preliminär A-skatt skall utgå jämväl för sådan folkpension

3 m o m. Kungl. Maj:t må förordna, att preliminär A-skatt skall utgå jämväl för tilläggspension enligt la-

¹ Senaste lydelse av 1 §, 25 § och 27 § 1 mom. se 1959: 558, av 3 § 3 mom. och 39 § 1 mom. se 1959: 174, av 4 § 3 mom. se 1961: 627 och av 10 § se 1959: 516.

(Nuvarande lydelse)

enligt lagen om folkpensionering som utbetalas i särskild ordning med hänsyn till samordning med statlig personalpensionsförmån, så ock för annan inkomst än sådan som i 2 mom. under 1 första och andra styckena sägs.

(Se vidare anvisningarna.)

(Föreslagen lydelse)

gen om allmän försäkring samt för sådan folkpension som utbetalas tillsammans med tilläggspension eller i särskild ordning med hänsyn till samordning med personalpensionsförmån, så ock för annan inkomst än sådan som i 2 mom. under 1 första och andra styckena sägs.

(Se vidare anvisningarna.)

4 §.

3 m o m. Skattetabellerna skola angiva den preliminära skatten under förutsättning att statlig inkomstskatt beräknas med tillämpning av det procenttal av grundbeloppet, som bestämts för inkomståret, att sjukförsäkringsavgift beräknas i enlighet med vad den i 91 § lagen om allmän sjukförsäkring omförmälda tillsynsmyndigheten bestämmer för inkomståret samt att det sammanlagda beloppet av kommunal inkomstskatt, landstingsmedel och tingshusmedel beräknas för skattekrona och skatteöre till vissa i hela kronantal bestämda belopp, vilka av riksskattenämnden fastställas för varje inkomstår.

Oaktat vad — — — — vederbörande stad.

3 m o m. Skattetabellerna skola angiva den preliminära skatten under förutsättning att statlig inkomstskatt beräknas med tillämpning av det procenttal av grundbeloppet, som bestämts för inkomståret, att sjukförsäkringsavgift beräknas i enlighet med vad riksförsäkringsverket bestämmer för inkomståret samt att det sammanlagda beloppet av kommunal inkomstskatt, landstingsmedel och tingshusmedel beräknas för skattekrona och skatteöre till vissa i hela kronantal bestämda belopp, vilka av riksskattenämnden fastställas för varje inkomstår.

10 §.

Preliminär A-skatt skall icke beräknas — — — kostnadernas bestridande.

Preliminär A-skatt skall icke utgå för:

a) folkpension enligt lagen om folkpensionering, där ej annat följer av förordnande enligt 3 § 3 mom.;

b) bidrag enligt lagen om bidrag till änkor och änklingar med barn;

c) bidrag enligt lagen om särskilda barnbidrag till änkors och invaliders m. fl. barn;

d) familjebidrag enligt familjebidragsförordningen den 29 mars 1946 eller enligt förordningen den 29 juni 1946 om familjebidrag åt värnpliktiga m. fl., vilka drabbats av kroppsskada;

e) tillskott och bidrag enligt lagen

a) folkpension och tilläggspension enligt lagen om allmän försäkring, där ej annat följer av förordnande enligt 3 § 3 mom.;

b) bidrag som avses i 15 och 19 §§ lagen angående införande av lagen om allmän försäkring;

c) familjebidrag enligt familjebidragsförordningen den 29 mars 1946 eller enligt förordningen den 29 juni 1946 om familjebidrag åt värnpliktiga m. fl., vilka drabbats av kroppsskada; eller

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

om kommunala pensionstillskott m.
m.; eller

f) sådan pension, livränta eller annan skattepliktig ersättning från försäkringsanstalt, som uppgår till högst 1 500 kronor för år.

d) sådan pension, livränta eller från försäkringsanstalt utgående annan skattepliktig ersättning, som uppgår till högst 3 000 kronor för år; dock att vad nu sagts ej skall tillämpas på pension, som utgår på grund av lagen om allmän försäkring.

Då lön — — — — nämnda ersättning.

Preliminär A-skatt — — — — i konkurs.

25 §.

Vid debitering av preliminär B-skatt med ledning av preliminär taxering skall iakttagas:

att folkpensionsavgift uträknas med tillämpning av 19 § lagen om folkpensionering, därvid iakttages att sådan avgift icke påföres någon för inkomstår före det, under vilket han fyller sjutton år, eller efter det under vilket han fyllt sextiofem år;

att folkpensionsavgift uträknas med tillämpning av 2 och 3 §§ lagen om finansiering av folkpensioneringen, därvid iakttages att sådan avgift icke påföres någon för inkomstår före det, under vilket han fyller sjutton år, eller efter det under vilket han fyllt sextiofem år;

att tilläggsavgift uträknas för avgiftsuttaget, som fastställts för inkomståret; att sjukförsäkringsavgift påföres i enlighet med vad den i 91 § lagen om allmän sjukförsäkring omfördäda tillsynsmyndigheten bestämmer för inkomståret med iakttagande tillika av vad i 2 § 4 mom. denna förordning sägs;

med tillämpning av den procentsats för inkomståret;

att sjukförsäkringsavgift påföres i enlighet med vad riksförsäkringsverket bestämmer för inkomståret med iakttagande tillika av vad i 2 § 4 mom. denna förordning sägs;

att för skattskyldiga, som avses i 10 § 1 mom. förordningen om statlig inkomstskatt, sådan skatt uträknas med tillämpning av det procenttal av grundbeloppet, som bestämts för inkomståret; samt

att kommunal inkomstskatt, landstingsmedel och tingshusmedel uträknas med ledning av de belopp för skattekrona och skatteöre, som för inkomståret bestämts för utdebitering till vederbörande kommun, municipalsamhälle, landsting och tingslag.

27 §.

1 m o m. Vid debitering av slutlig skatt skall iakttagas:

att för skattskyldiga, som avses i 10 § 1 mom. förordningen om statlig inkomstskatt, sådan skatt uträknas med tillämpning av det procenttal av grundbeloppet, som fastställts att gälla för den preliminära skatt, vilken skall avräknas mot den ifrågavarande slutliga skatten;

att kommunal inkomstskatt, landstingsmedel och tingshusmedel likaledes uträknas med ledning av den utdebitering för skattekrona och skatteöre, som fastställts att gälla för den preliminära skatt, vilken skall avräknas mot ifrågavarande slutliga skatt, dock att, därest annan utdebitering fastställts

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

för den slutliga skatten än för den preliminära skatten, den kommunala inkomstskatten skall utgöras efter den utdebitering som bestämts att gälla för den slutliga skatten;

att kommunal inkomstskatt, landstingsmedel och tingshusmedel påföras i en gemensam post, därvid iakttages att skattebeloppet vid öretal över femtio avrundas uppåt och vid annat öretal avrundas nedåt till helt kronotal;

att skogsvårdsavgift uträknas med tillämpning av det promilletal, som enligt vad därom särskilt är stadgat bestämts för det år då den slutliga skatten debiteras;

att tilläggs pensionsavgift uträknas med tillämpning av den för inkomståret fastställda procentsatsen för avgiftsuttaget, därvid öretal bortfaller;

att i 1 § omförmäld sjukförsäkringsavgift debiteras med belopp som uträknats av allmän sjukkassa, dock att vid debiteringen skall beaktas vad i 33 och 35 §§ lagen om allmän sjukförsäkring stadgas angående avgiftsplikt och nedsättning av avgift;

att i 1 § omförmäld sjukförsäkringsavgift debiteras med belopp som uträknats av allmän försäkringskassa, dock att vid debiteringen skall beaktas vad i 19 kap. 2 och 6 §§ lagen om allmän försäkring stadgas angående avgiftsplikt och nedsättning av avgift;

att makars sjukförsäkringsavgifter skola i fall, varom i 2 § 4 mom. sägs, i en gemensam post påföras den av makarna, för vilken beräknats till statlig inkomstskatt taxerad inkomst;

att i 1 § omförmäld arbetsgivaravgift och byggnadsforskningsavgift debiteras i en gemensam post; samt

att i 1 § omförmäld annuitet eller, därest skattskyldig har att erlægga flera annuiter av samma slag, summan av dessa påføres i helt antal kronor, därvid öretal bortfaller.

39 §.

1 m o m. Vid utbetalning — — — — — erlægga (s k a t t e a v d r a g).

Har arbetstagare, — — — — — första utbetalningstillfället.

Kungl. Maj:t må föreskriva, att statlig pensionsmyndighet skall verkställa skatteavdrag för kvarstående skatt i annan ordning än i nästföregående stycke sägs.

Kungl. Maj:t må i samband med förordnande enligt 3 § 3 mom. föreskriva, att skatteavdrag för kvarstående skatt skall verkställas i annan ordning än i nästföregående stycke sägs.

Anvisningar

till 40 §.

I 40 § — — — — — om bisyssla.

Skatteavdrag skall — — — — — av anställningen.

Det åligger — — — — — att göras.

Har genom — — — — — mycket innehållits.

Kan det — — — — — lokala skattemyndigheten.

Vad i 40 § sägs om skyldighet att överlämna debetsedel till arbetsgivare och om påföljd för underlåtenhet att fullgöra sådan skyldighet äger

*(Nuvarande lydelse)**(Föreslagen lydelse)*

*icke tillämpning vid utbetalning av
folkpension eller tilläggs pension från
allmän försäkringskassa eller riksför-
säkringsverket eller eljest i den mån
Kungl. Maj:t så förordnar.*

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 1963 men skall gälla redan dessförinnan i avseende å åtgärder, som erfordras för förordningens tillämpning efter ikraftträdandet.

Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 5 oktober 1962.

Närvarande:

Ministern för utrikes ärendena NILSSON, statsråden STRÄNG, ANDERSSON, LANGE, LINDHOLM, EDENMAN, AF GEIJERSTAM, HERMANSSON, ASPLING.

Efter gemensam beredning med chefen för socialdepartementet anmäler chefen för finansdepartementet, statsrådet Sträng, fråga om *formerna för skatteavdrag vid utbetalande av allmän tilläggspension, m. m.* samt anför därvid följande.

Inledning

Under år 1963 kommer allmän tilläggspension att börja utbetalas. Antalet pensionärer blir till en början relativt litet men växer sedan snabbt. När tilläggspensioneringen blivit fullt utbyggd kommer pension att utbetalas till omkring en miljon personer. I fråga om flertalet av dessa kommer skyldigheten att verkställa källskatteavdrag att åvila den pensionsutbetalande myndigheten.

Redan det stora antalet pensionärer kommer att skapa särskilda administrativa problem i uppbördshänseende. I syfte att klarlägga dessa frågor tillkallade jag, efter vederbörligt bemyndigande, landskamreraren A. E. Morén och numera taxeringsintendenten A. Torngren att såsom sakkunniga utreda formerna för skatteavdrag på allmän tilläggspension.

Med skrivelse den 31 januari 1961 har de sakkunniga avlämnat betänkande (stencilerat) i ämnet. Det vid betänkandet fogade författningsförslaget torde såsom *Bihang* få fogas vid statsrådsprotokollet i detta ärende.

Över betänkandet har, efter remiss, *yttranden* avgivits av dåvarande riks-försäkringsanstalten, dåvarande pensionsstyrelsen, generalpoststyrelsen, statistiska centralbyrån, dåvarande riksräkenskapsverket, dåvarande statens organisationsnämnd, centrala uppbördsnämnden, socialförsäkringens administrationsnämnd, uppbördsorganisationskommittén, kommittén för maskinell databehandling, delegationen för pensionsutbetalning, överståthållarämbetet, länsstyrelserna i Uppsala, Östergötlands, Kalmar, Malmöhus, Hallands, Göteborgs och Bohus, Värmlands, Kopparbergs och Västerbottens län, uppbördsutredningen, Föreningen Sveriges kronokamrerare, Landsorganisationen i Sverige (LO), Folksam ömsesidig livförsäkring (Folksam), Riksförbundet Landsbygdens folk, Svenska arbetsgivareföreningen, Svenska

försäkringsbolags riksförbund, Svenska sjukkasseförbundet, Sveriges akademikers centralorganisation, Sveriges folkpensionärers riksorganisation, Sveriges häradsskrivarförening och Tjänstemännens centralorganisation.

Överståthållarämbetet ävensom länsstyrelserna i Uppsala, Malmöhus samt Göteborgs och Bohus län har vid sina yttranden fogat av dem inhämtade yttranden från underlydande lokala skattemyndigheter. Yttranden har härigenom inkommit från uppborðsverket i Stockholm, kronokamrerarna i Uppsala, Malmö, Hälsingborg och Göteborg samt häradsskrivarna i Trögds, Tiunda, Örbyhus och Malmö fögderier.

I detta sammanhang vill jag erinra om att den framtida gestaltningen av folkbokförings- och uppborðsväsendet befinner sig under utredning. En för detta ändamål tillsatt kommitté, uppborðsorganisationskommittén, har sålunda överlämnat två betänkanden rörande automatisk databehandling inom folkbokförings- och uppborðsväsendet (SOU 1961: 4 och 1962: 18). Betänkandena övervägs f. n. inom finansdepartementet.

Det i betänkandet angående formerna för skatteavdrag på allmän tilläggspension framlagda förslaget förutsätter att, efter en viss övergångstid, automatiska databehandlingsmaskiner står till uppborðsväsendets förfogande.

Jag avser nu att anmäla frågan om formerna för skatteavdrag på allmän tilläggspension och kommer därvid först att lämna en redogörelse för gällande allmänna pensionssystem och nuvarande bestämmelser om källskatteavdrag för pensionärer.

Gällande rätt

Pensionssystemet. Den allmänna pensioneringen består av två element, nämligen folkpensioneringen och tilläggspensioneringen. Författningstekniskt har bestämmelserna om den allmänna pensioneringen sammanförts med reglerna om den allmänna sjukförsäkringen till en lag den 25 maj 1962 (nr 381) om allmän försäkring. Denna lag ersätter från och med den 1 januari 1963 bl. a. 1946 års lag om folkpensionering, 1947 års lag om allmän sjukförsäkring och 1959 års lag om försäkring för allmän tilläggspension. Den följande redogörelsen för vissa huvuddrag för pensionssystemet avser bestämmelserna enligt 1962 års lagstiftning.

Folkpension i form av ålderspension utgår i princip efter det den pensionsberättigade uppnått 67 års ålder. Ålderspension kan dock uttagas även före eller efter 67 års ålder, tidigast från och med den månad vederbörande uppnår 63 års ålder. Om ålderspensionen uttages före eller efter den generella pensionsåldern minskas resp. ökas pensionen med 0,6 procent för varje månad som, då pensionen börjar utgå, återstår till resp. förflutit från ingången av den månad, varunder den försäkrade fyller 67 år. Uttages pensionen efter fyllda 67 år tages emellertid ej hänsyn till tid efter ingången av den månad under vilken den försäkrade fyllt 70 år.

Före 67 års ålder eller tiden för förtida uttag av ålderspension kan förtidspension och familjepension utgå.

Förtidspension uppbäres av den, vars arbetsförmåga på grund av sjukdom, psykisk efterblivenhet, vanförhet eller annat lyte är varaktigt nedsatt med minst hälften. Om nedsättningen av arbetsförmågan inte är varaktigt men ändå kan antagas bestå avsevärd tid utgår i stället sjukbidrag. Är arbetsförmågan så nedsatt att intet eller endast en ringa del därav återstår, utgår hel förtidspension. Om arbetsförmågan är nedsatt i mindre grad, utgår reducerad förtidspension.

Familjepension utgår såsom änkepension och barnpension. Rätt till änkepension tillkommer dels änka, som har vårdnaden om och stadigvarande sammanbor med barn under 16 år, om barnet vid mannens död stadigvarande vistades i makarnas hem eller hos änkan, och dels änka som vid mannens död fyllt 36 år och varit gift med honom minst fem år. För änka, som ej har barn under 16 år i hemmet och som var under 50 år vid mannens död eller då yngsta barnet fyllde 16 år, är pensionen reducerad.

Barnpension slutligen tillkommer barn, vars fader eller moder eller båda föräldrar avlidit och som inte fyllt 16 år.

Rörande pensionsbeloppens storlek för år gäller vid nuvarande indexläge följande. Oreducerad ålderspension, förtidspension och änkepension utgör 3 325 kr. För pensionär som är gift och vars make har ålders- eller förtidspension utgör pensionen i regel 2 605 kr., d. v. s. för två pensionsberättigade makar 5 210 kr. De angivna folkpensionsförmånerna är indexreglerade och beloppen ändras enligt vissa regler vid förskjutningar i prisnivån. — Barnpensionen uppgår till 1 000 kr. Barn utom äktenskap, som fyllt tre år och beträffande vilket faderskapet inte fastställts, liksom även barn, vars båda föräldrar avlidit, erhåller dock barnpension med 1 400 kr.

Dessa folkpensionsförmåner kompletteras med olika slags tillägg, bl. a. hustrutillägg och kommunalt bostadstillägg.

Hustrutillägg medges pensionsberättigad mans hustru, som själv ej uppbär folkpension. I regel förutsättes för hustrutillägg att hustrun fyllt 60 år och att makarna varit gifta under minst 5 år.

Kommunalt bostadstillägg utgår under förutsättning att den kommun, inom vilken den pensionsberättigade är mantalsskriven, beslutat att folkpensionen skall kompletteras med sådant tillägg. Kommunen äger även bestämma dess storlek. Tillägget utbetalas gemensamt med övrig folkpension. Storleken av tillägget varierar de olika kommunerna emellan. Kommunala bostadstillägg finnes i praktiskt taget samtliga kommuner.

Vissa änkepensioner samt hustrutillägget och det kommunala bostadstillägget är inkomstprövade.

Reglerna om inkomstprövningen innebär i huvudsak att pensionsförmånen i fråga skall minskas med 1/3 av den pensionsberättigades årsinkomst i vad denna överstiger för gift pensionär 750 kr. och för annan 1 000 kr. samt med ytterligare 1/3 i vad årsinkomsten överstiger 1 050 respektive 1 400 kr. Beträffande änkepension är avdragsfaktorn dock 1/3 i alla in-

komstlägen över 1 000 kr. Rörande beräkningen av vederbörandes årsinkomst må nämnas att förmögenhet överstigande för gift pensionsberättigad 15 000 kr. och för ogift 20 000 kr. medför höjning av årsinkomsten med 10 procent av det belopp, varmed förmögenheten överstiger nämnda gränobelopp, och att gift pensionsberättigads årsinkomst och förmögenhet anses utgöra hälften av makarnas sammanlagda årsinkomst respektive förmögenhet. I årsinkomsten inräknas inte folkpensionsförmån, allmänt barnbidrag, ersättning på grund av allmän sjukförsäkring m. m. dylikt.

Tilläggs pensioneringen avser att bereda ålders-, förtids- och familjepension utöver folkpensionen. Försäkringen för tilläggs pension trädde i kraft den 1 januari 1960, men pension utgår dock ej före den 1 januari 1963. Rätten till pension grundas på inkomst av förvärvsarbete. Svenska medborgare är försäkrade från och med det kalenderår, varunder de fyller 16 år. Detsamma gäller utlänningar, som är mantalsskrivna i Sverige.

Rätt till ålderspension föreligger i princip från och med den månad, varunder den försäkrade fyller 67 år. Ålderspensionen utgör 60 procent av produkten av basbeloppet (4 000 kr. i 1957 års penningvärde) för den månad, som pensionen avser, och medeltalet av de pensionspoäng som tillgodoräknats den försäkrade på grundval av hans inkomster för varje år intill det varunder han fyllt 66 år. Om pensionspoäng tillgodoräknats honom för mer än 15 år, skall medeltalet beräknas på de 15 högsta poängtal. Har pensionspoäng tillgodoräknats den försäkrade för mindre än 30 år, reduceras pensionen med $1/30$ för varje år som fattas i detta antal. För den som på grund av sin ålder vid tilläggs pensioneringens införande inte kan komma upp till 30 poängår gäller förmånligare regler. Angående förtida och uppskjutet pensionsuttag är bestämmelserna desamma som inom folkpensioneringen.

Förtidspension utges till försäkrad för tid innan han fyller 67 år eller dessförinnan uttager ålderspension under samma förutsättningar som gäller för folkpension i form av förtidspension. Om nedsättningen av arbetsförmågan inte är varaktig, kan i stället för förtidspension sjukbidrag utgå.

Enligt huvudregeln skall hel förtidspension utgå med samma belopp var till ålderspensionen skulle uppgå, därest den försäkrade fyllt 67 år och för varje år från och med det, då förtidspensionen börjar utgå, till och med det då han fyller 65 år, antas ha tillgodoräknats pensionspoäng motsvarande medeltalet av de två högsta poängtal under den fyraårsperiod som närmast föregått året för pensionsfallet eller, om förmånligare resultat därigenom uppkommer, medeltalet av pensionspoängen under den ur pensionspoängsynpunkt bästa hälften av alla år från och med det sextonde till och med året före året för pensionsfallet.

Familjepensionen består av änkepension och barnpension. Änkepension utgår till änka, som ingått äktenskap med den försäkrade senast den dag då han fyllde 60 år, förutsatt att äktenskapet varat minst 5 år. Hade makarna

vid mannens död gemensamma barn, äger änkan rätt till änkepension även om nämnda villkor ej är uppfyllda. Barnpension utgår till den försäkrades barn som icke fyllt 19 år.

Änke- och barnpensionerna utgör viss procentuell andel av hel förtidspension, som den försäkrade uppbar vid dödsfallet eller skulle ha varit berättigad till vid total förlust av arbetsförmågan, eller, om den avlidne uppbar ålderspension vid dödsfallet, av den från 67 år utgående ålderspensionen. För änkepensionen är denna procentuella andel 40 eller 35, om pensionsberättigat barn finnes. Motsvarande andel för barnpensionen är för det första barnet 15, om den avlidne efterlämnat pensionsberättigad änka, och eljest 40, samt för vart och ett av följande barn 10. Då flera pensionsberättigade barn finnes, skall det sammanlagda barnpensionsbeloppet fördelas lika mellan barnen.

Antalet pensionärer vid slutet av åren 1963—1965 kan enligt de sakkunnigas uppskattning beräknas bli följande.

1963

Pensionens årsbelopp	Ålders- pension	Förtids- pension	Änke- pension	Barn- pension	Summa
— 600	14 000	1 000	6 800	10 500	32 300
600—1 200	3 300	1 000	3 700	200	8 200
1 200—1 800	700	700	2 100	100	3 600
1 800—2 400		400	1 200	100	1 700
2 400—		1 900	1 200	100	3 200
Summa	18 000	5 000	15 000	11 000	49 000

1964

— 600	25 300	2 700	10 400	15 400	53 800
600—1 200	12 400	2 600	5 800	300	21 100
1 200—1 800	2 100	1 900	3 200	100	7 300
1 800—2 400	1 200	1 400	1 800	100	4 500
2 400—		5 400	1 800	100	7 300
Summa	41 000	14 000	23 000	16 000	94 000

1965

— 600	33 700	4 200	13 500	19 200	70 600
600—1 200	23 200	4 100	7 500	400	35 200
1 200—1 800	5 500	3 000	4 200	200	12 900
1 800—2 400	2 600	2 200	2 400	100	7 300
2 400—	1 000	8 500	2 400	100	12 000
Summa	66 000	22 000	30 000	20 000	138 000

Skatteuppbördssystemet. Gällande uppbördssystem innebär i princip att skatt skall inbetalas preliminärt under löpande inkomstår. I anslutning till taxeringen året efter inkomståret sker en avräkning mellan den preliminärt

inbetalade skatten och den skatt som påföres i anledning av taxeringen. Om för mycket preliminär skatt inbetalats, återbetalas överskjutande belopp i november—december taxeringsåret. Har däremot för litet preliminär skatt inbetalats, framkommer skillnaden i form av kvarstående skatt, som skall inbetalas i mars och maj månader året efter taxeringsåret.

Den preliminära skatten erlägges av löntagare i regel såsom *preliminär A-skatt* genom skatteavdrag på lön. Preliminär A-skatt erlägges sålunda för inkomst av tjänst, som helt eller delvis utgår i penningar och som därjämte hänför sig till den skattskyldiges huvudsakliga arbetsanställning eller eljest utgör hans huvudsakliga inkomst av tjänst. Med tjänst likställs bl. a. rätt till pension och sådan livränta m. m., som utgör skattepliktig inkomst för mottagaren. Preliminär A-skatt erlägges dock icke — med visst undantag som skall beröras i det följande — för folkpension och ej heller för sådan pension m. m. från försäkringsanstalt som uppgår till högst 1 500 kr.

Vid utbetalning av lön eller pension, för vilken A-skatt skall erläggas, gör utbetalaren (arbetsgivaren) skatteavdrag med belopp som är beroende av det utbetalade beloppets storlek. Skatteavdrag beräknas i regel efter skattetabeller, som fastställs av riksskattenämnden. Tabellerna är uppgjorda enligt vissa i uppbördsförordningen den 5 juni 1953 (nr 272) närmare angivna regler och avser att så nära som möjligt motsvara statlig och kommunal inkomstskatt, folkpensionsavgift och sjukförsäkringsavgift på löneinkomst.

I vissa fall beräknas preliminär A-skatt på annat sätt än som nyss sagts. Den lokala skattemyndigheten kan nämligen i särskilda fall föreskriva att den preliminära A-skatten skall beräknas efter annan grund än efter skattetabell. Skatten kan då bli beräknad på viss del av inkomsten eller på inkomsten minskad med visst belopp eller också efter särskilt angiven procent av inkomsten.

För att bereda arbetsgivaren tillfälle att verkställa skatteavdragen åligger det arbetstagare att till arbetsgivaren överlämna sin debetsedel å preliminär A-skatt. Om arbetstagaren underlåter detta, skall arbetsgivaren — om inte den skattskyldige med skattekort eller intyg av lokal skattemyndighet visar att skatteavdrag kan underlåtas — göra skatteavdrag med 25 procent av lönen.

Skatteavdrag med 25 procent skall göras även i vissa andra fall, nämligen när lönen inte avser bestämd tidsperiod eller när den inte erhålles regelbundet.

Den vars huvudsakliga inkomst är av annat slag än tjänsteinkomst erlägger preliminär skatt i form av *preliminär B-skatt*. B-skatt är en debiterad skatt som inbetalas till uppbördsmyndigheterna av den skattskyldige själv. B-skatt användes, förutom i nyss nämnda fall, även ibland för löntagare. Är löntagares inkomst vid sidan av den huvudsakliga inkomsten av tjänst betydande i förhållande till denna eller föreligger eljest särskilda omständigheter, kan den lokala skattemyndigheten föreskriva, att B-skatt skall erläggas i stället för A-skatt. Avgörande blir i dessa fall en bedömning av vilken form av preliminär skatt som kan antagas medföra det bästa uppbördsresultatet.

Är arbetsgivaren skyldig att göra skatteavdrag för A-skatt för en arbetstagare, åligger det honom också att genom skatteavdrag under januari—april innehålla den kvarstående skatt, som arbetstagaren kan ha att erlägga i hemortskommunen. Företer sådan arbetstagare icke sin debetsedel å slutlig skatt eller vederbörlig del därav verkställas skatteavdrag för kvarstående skatt med 25 procent av lönen. Kvarskatt, som inte erlägges genom skatteavdrag, inbetalas av den skattskyldige själv.

Såsom framgår av vad tidigare anförts skall enligt gällande bestämmelser *skatteavdrag* icke verkställas på *folkpension*, trots att denna utgör skattepliktig inkomst av tjänst för mottagaren. Undantagandet av folkpension från skatteavdrag har gällt ända sedan källskattesystemet infördes fr. o. m år 1947. I den utredning av 1944 års uppborädsberedning, som låg till grund för utformningen av det nuvarande uppborädsförfarandet, hade i stället föreslagits att folkpensionen vid inkomsttaxeringen skulle hänföras till icke skattepliktig inkomst. Föredragande departementschefen ansåg sig emellertid icke beredd att taga ställning till förslaget om skattefrihet för folkpension. Han framhöll att folkpensionen ofta icke utgjorde vederbörandes huvudsakliga inkomst av tjänst. Då så var fallet, torde det icke vara ovanligt att pensionen icke beskattades, när avdrag medgavs för nedsatt skatteförmåga. Det syntes därför försvarligt att undantaga folkpensionen från preliminärbeskattning.

På ett visst begränsat område skall utgående folkpension emellertid numera beaktas vid beräkning av skatteavdragets storlek. Bestämmelserna här om har utfärdats i kungörelsen den 5 juni 1959 (nr 267) med vissa föreskrifter rörande avdrag å statlig personalpension m. m. för gäldande av skatt. Dessa bestämmelser innebär i huvudsak att preliminär A-skatt skall i de fall, då folkpensionsförmån utbetalas gemensamt med statlig personalpensionsförmån, beräknas jämväl på folkpensionsförmånen. A-skatten beräknas i dessa fall inte efter skattetablell utan maskinellt. Därvid tillämpas i princip de grunder efter vilka källskattetablellerna är upprättade. Folkpensionsavgift och sjukförsäkringsavgift medräknas dock blott i de fall dessa avgifter kan beräknas bli påförda vid debitering av slutlig skatt.

I fråga om det *nuvarande debiteringsförfarandet* må följande nämnas.

För att bl. a. underlätta arbetet med upprättandet av inkomstlängder, debiteringslängder och debetsedlar föres hos varje länsbyrå för folkbokföringen och hos de lokala skattemyndigheterna i Stockholm, Göteborg och Malmö ett tryckande register över de inom länet resp. staden mantalsskrivna personerna. Registret, som består av tryckplåtar för adresseringsmaskiner, utvisar för varje person bl. a. hans fullständiga namn, födelsetid och födelse-nummer samt den aktuella och den närmast föregående mantalsskrivningsadressen. Har vederbörande flyttat efter senast verkställda mantalsskrivning utvisar plåten i stället den för året aktuella mantalsskrivningsadressen och den presumtiva nya mantalsskrivningsadressen för nästföljande år.

Med plåtarna sker tilltryck av namn och adressuppgifter i längder och på debetsedlar och därvid fogade kreditkort m. m. Tryckningsarbetet börjar med debetsedlarna å preliminär skatt. Dessa tilltryckes regelmässigt under december månad året före inkomståret och överlämnas därefter till vederbörande lokala skattemyndighet. Myndigheten beslutar huruvida A-skatt eller B-skatt skall erläggas. Om A-skatt skall utgå, antecknar den lokala skattemyndigheten på debetsedeln vilken skattetabell och kolumn däri, som skall tillämpas vid beräkningen av skatteavdraget. Skall avdrag ske efter särskild beräkningsgrund, angives i stället denna på debetsedeln. Motsvarande anteckningar göres på det vid debetsedeln fogade skattekortet. Har den lokala skattemyndigheten påfört den skattskyldige B-skatt, angives det debiterade skattebeloppet på debetsedeln varjämte på skattekortet antecknas att B-skatt erlägges. Debetsedlarna å A-skatt skall utsändas till de skattskyldiga senast den 18 januari under inkomståret och debetsedlarna å B-skatt senast den 25 februari.

Tilltrycket av namn m. m. i inkomst- och debiteringslängderna göres regelmässigt i april eller maj under inkomståret. I inkomstlängderna införs påföljande år (taxeringsåret) successivt de av taxeringsnämnderna beslutade inkomstitaxeringarna. Dessa ligger sedan till grund för de skattedebiteringar, som därefter görs i debiteringslängderna.

Slutligen tilltryckes namn m. m. på debetsedlarna å slutlig skatt omkring den 1 juli under inkomståret, d. v. s. året näst före taxeringsåret. Under senare hälften av taxeringsåret överför lokal skattemyndighet till dessa debetsedlar de skattebelopp m. m., som debiterats i debiteringslängderna. Debetsedlarna skall utsändas till de skattskyldiga senast den 15 december under taxeringsåret. Det dröjer således minst 1 1/2 år innan de tilltryckta debetsedlarna skickas ut. Till följd härav finns vid varje tillfälle på året minst ett års slutskattsedlar, som tilltryckts men ej utsänts. Under viss tid finns sådana debetsedlar för två år.

För debitering av folkpensionsavgifter och för beräkning av pensionsgrundande inkomst erfordras vissa uppgifter om pensionsförhållanden m. m. På grund härav inpräglas i personplåtarna vissa kodbeteckningar för dessa förhållanden.

Nu ifrågasvarande kod består för närvarande av bokstäverna P, B, Ä och U.

P anger att vederbörande av annan anledning än blindhet beviljats invalidpension eller sjukbidrag enligt folkpensioneringen. Folkpensionsavgift skall ej påföras honom. Ej heller skall pensionsgrundande inkomst beräknas för honom. B betecknar att personen i fråga uppbär invalidpension på grund av blindhet. Folkpensionsavgift utgår ej, men pensionsgrundande inkomst skall beräknas. Ä utvisar att vederbörande erhållit änkepension enligt folkpensioneringen. Änkan är skyldig att erlägga folkpensionsavgift och pensionsgrundande inkomst skall beräknas i vanlig ordning. U anger att vederbörande anmält undantagande från tilläggs-pensioneringen såvitt angår inkomst av annat förvärvsarbete än anställning. Undantagandet skall beaktas vid beräkningen av pensionsgrundande inkomst men inverkar ej på skyldigheten att erlägga folkpensionsavgift.

De angivna bokstäverna kan även förekomma i kombinationerna PU, BU eller ÄU och utvisar då sammanträffande av förhållanden som resp. bokstäver var för sig betecknar.

Inpräglingen av bokstäverna på tryckplåtarna sker med ledning av under rättelser från riksförsäkringsverket och centralsjukkassorna. Underrättelse lämnas i regel på en tredelad blankett. Efter präglingsåtgärden förses den

del av blanketten, som innehåller meddelandet, med plåtavtryck varefter den samma återsändes. Allt efter den tidpunkt, då präglingsåtgärden vidtages, förses den ena eller båda de övriga delarna av blanketten med plåtavtryck, varefter delen eller delarna expedieras till den eller de lokala skattemyndigheter inom vars verksamhetsområde pensionären varit eller är mantalsskriven. I vissa fall måste ytterligare lokala skattemyndigheter underrättas. Dessa underrättelser lämnas i särskild ordning.

För tilläggs pensioneringens del blir ytterligare en beteckning erforderlig, nämligen för det fall att vederbörande uppbär ålderspension från tilläggs pensioneringen före det år under vilket han fyller 66 år. Någon pensionsgrundande inkomst skall då inte beräknas för honom. För markering av detta förhållande föreslog socialförsäkringens administrationsnämnd i sitt första betänkande (SOU 1959: 12 s. 44 o. f.) att bokstaven T skulle inpräglas på vederbörandes personplåt.

Beträffande det *framtida debiteringsförfarandet* har uppborndsorganisationskommittén övervägt en ökad mekanisering av debiterings- och uppborndsarbetet genom automatiska databehandlingsmaskiner (ADB-maskiner). I sitt principbetänkande (SOU 1961: 4) föreslår kommittén bl. a. följande.

För folkbokförings- och uppborndsarbetet skall användas ADB-maskiner, antingen centraliserat eller decentraliserat. Vid decentralisering finnes alternativ med ett regionssystem, där varje region omfattar ett eller flera län, eller ock med ett länssystem, där varje län utgör en enhet och förses med en ADB-maskinanläggning.

Det maskinella arbetet kommer huvudsakligen att avse den registreringsverksamhet m. m. beträffande folkbokföringen, som för närvarande ankommer på länsstyrelserna, upprättande av stommar till mantalslängd och av slutliga mantalslängder, förande av register över de skattskyldiga, uträkning och debitering av skatt, framställning av taxerings- och debiteringslängder samt debetsedlar, redovisning av skatteuppbörden och upprättande av restlängder samt redovisning av återbetalad överskjutande skatt.

I sitt andra betänkande (SOU 1962: 18) har uppborndsorganisationskommittén på Kungl. Maj:ts uppdrag lämnat ett detaljerat förslag till ett modifierat länssystem. Kommittén har föreslagit att övergången till ADB-systemet skall ske per årsskiftet 1966/67. Härvid förutsattes dock, att viss försöksverksamhet kan påbörjas redan hösten 1963. — I sitt första betänkande förordade kommittén en övergång till centraliserat ADB-system och räknade med att det nya systemet skulle ha kunnat tillämpas från och med år 1966.

De sakkunnigas förslag

De sakkunniga erinrar om att den allmänna tilläggs pensionen (i fortsättningen benämnd enbart tilläggs pension) kommer att utgöra skattepliktig inkomst av tjänst för mottagaren. Enligt gällande bestämmelser i uppbornds förordningen skall mottagaren följaktligen i princip genom skatteavdrag erlägga preliminär A-skatt för tilläggs pensionen under förutsättning att den samma utgör hans huvudsakliga inkomst av tjänst.

Även folkpensionen utgör för mottagaren skattepliktig inkomst av tjänst. I uppbördsförordningen har emellertid föreskrivits att preliminär A-skatt icke skall utgå för folkpension. Tillkomsten av tilläggs pensioneringen ställer dock frågan om preliminärbeskattningen av folkpension i annat läge, framhåller de sakkunniga. Det ter sig nämligen naturligt att ur skatteuppbördssynpunkt betrakta folk- och tilläggs pensionerna, vilka avses skola utbetalas gemensamt, som en enhet. De sakkunniga anför följande.

De båda pensionerna sammantagna torde åtminstone vid en fullt utbyggd tilläggs pensionering i regel komma att utgöra pensionärens huvudsakliga inkomst av tjänst. Vidare får antagas att behovet av extra avdrag för nedsatt skatteförmåga kommer att bli avsevärt mindre för pensionärer med tilläggs pension än för nuvarande folkpensionärer. I vart fall för dem som blir pensionärer efter tilläggs pensioneringens uppbyggnadstid torde sådant avdrag endast undantagsvis komma i fråga. Dessa pensionärer torde därför regelmässigt komma att bli påförda slutlig skatt för folk- och tilläggs pensionen. För undvikande av kvarstående skatt för pensionärerna bör det följaktligen såväl för dem själva som för det allmänna vara ett intresse att preliminärskatteavdraget på tilläggs pensionen även omfattar folkpensionen, d. v. s. att skatteavdrag för preliminär A-skatt göres jämväl på folkpensionen.

De sakkunniga påpekar därjämte att folkpensionen beaktas redan för närvarande vid preliminärskattens beräkning, när folkpensionen utbetalas gemensamt med statlig personalpensionsförmån. De sakkunniga föreslår därför, att preliminär A-skatt i princip skall utgå för folkpension, när vederbörande uppbär tilläggs pension och skatteavdrag skall göras på denna pension.

Preliminärbeskattningen bör dock, enligt de sakkunniga, inte omfatta det kommunala bostadstillägget och hustrutillägget. Båda dessa förmåner är inkomstprövade. När en pensionär med tilläggs pension erhåller kommunalt bostadstillägg torde förhållandena ofta vara sådana, att han vid inkomsttaxeringen kan påräkna avdrag för nedsatt skatteförmåga med belopp som helt eller delvis svarar mot tillägget. Samma skäl talar, anser de sakkunniga, för att underlåta skatteavdrag för hustrutillägg i de relativt fåtaliga fall, där sådant tillägg kommer att utgå jämsides med tilläggs pension.

I betänkandet berörs därefter frågan om när pensionsmyndigheten skall verkställa skatteavdrag. Härom anföres bl. a. följande.

Endast undantagsvis torde vederbörande komma att utom den allmänna pensionen uppbära annan pension eller arbetsinkomst, som till beloppet överstiger den allmänna pensionen. Under sådana förhållanden ligger nära till hands att för fall, då tilläggs pension utgår, i uppbördshänseende bygga på antagandet att den allmänna pensionen alltid utgör den skattskyldiges huvudsakliga inkomst av tjänst. Med ett sådant antagande blir uppbördsreglerna enkla för såväl pensionärerna som den centrala myndighet, som skall utbetala den allmänna pensionen. Några överväganden om vem som utbetalar pensionärens huvudsakliga inkomst av tjänst behöver därvid aldrig göras. Antagandet kommer också att medföra en avlyftning av skatteavdragen från pensions- och försäkringsanstalterna och en centralisering av dessa avdrag till pensionsmyndigheten.

De sakkunniga föreslår därför, att tilläggs pension som jämte folkpension utbetalas av pensionsmyndigheten i princip alltid skall anses utgöra pensionärens huvudsakliga inkomst av tjänst. Om pensionären icke har att erlagga B-skatt, skall alltså enligt förslaget pensionsmyndigheten i princip alltid göra skatteavdrag på de gemensamt utbetalda tilläggs- och folkpensionerna.

Vissa inskränkningar i denna regel föreslås dock. Med hänsyn till gällande regler om extra avdrag vid taxeringen för nedsatt skatteförmåga föreslås att skyldighet att göra skatteavdrag inte skall föreligga, när tilläggs pensionen understiger 100 kr. för månad. För att undvika arbete med redovisning av obetydliga skattebelopp föreslås vidare, att skatteavdrag som understiger 10 kr. för månad icke skall behöva verkställas av pensionsmyndigheten. Ytterligare ett undantag från den här berörda principen föreslås beträffande pensionär, som åtnjuter särskilt stor sidopension, och kommer att avhandlas i det följande.

När pensionsmyndigheten skall innehålla preliminär A-skatt vid utbetalning av allmän pension, bör i princip avdrag även ske för pensionärens kvarstående skatt. För nybliven pensionär som påförts kvarskatt och erhåller sin första pension under någon av de månader, då kvarskatteavdrag skall göras, saknar pensionsmyndigheten kännedom om de avdrag som eventuella arbetsgivare verkställt under tiden från januari månads början till utbetalningsdagen för pensionen, eller om pensionären själv helt eller delvis inbetalat skatten i fråga. På grund härav föreslås att under det år, då den första pensionsutbetalningen verkställs skatteavdrag för kvarstående skatt skall göras av pensionsmyndigheten endast om pensionären det begär och överlämnar sin slutskattsedel. Med anledning härav bör, fortsätter de sakkunniga, pensionsmyndigheten för fall, då den första pensionsutbetalningen skall göras under någon av månaderna januari—april och myndigheten har att för pensionären verkställa skatteavdrag för preliminär A-skatt, snarast möjligt underrätta pensionären om att denne skall själv erlagga sin kvarstående skatt, såvida han inte till myndigheten överlämnar sin slutskattsedel med begäran om skatteavdrag. Skall pensionsmyndigheten i enlighet med pensionärens önskan göra kvarskatteavdrag, bör myndigheten lämna pensionären ett intyg härom.

De sakkunniga övergår härefter till frågan om A-skattens storlek och beräkning. Normalt beräknas preliminär A-skatt enligt vederbörlig kolumn i skattetabell. Tre kolumner finnes. Kolumn 1 är avsedd att användas för ogift person utan hemmavarande barn och för sådan gift kvinna utan hemmavarande barn, vars make har inkomst. Kolumn 2 skall tillämpas för gift man, vars hustru ej har egen inkomst eller har inkomst understigande 3 000 kr. för år, och för sådan gift kvinna med hemmavarande barn, vars make har inkomst. Denna kolumn skall vidare användas för gift kvinna, vars make ej har inkomst, samt för ogift person med hemmavarande barn. Kolumn 3 avser gift man, vars hustru har inkomst å 3 000 kr. för år eller däröver.

De sakkunniga har nu undersökt om gällande kolumnindelning ger ett tillfredsställande resultat när skatteavdrag görs för tilläggspension jämte folkpension med undantag för hustrutillägg och kommunalt bostadstillägg. Från de i skattetabellerna angivna preliminärskattebeloppen har avdragits däri ingående folkpensions- och sjukförsäkringsavgifter. De sakkunniga har därvid funnit, att kvarstående skatt uppkommer då tilläggspensionerna är så låga att kommunalt bostadstillägg utgår. Denna kvarstående skatt torde emellertid enligt de sakkunniga kunna antagas helt eller delvis bortfalla, därigenom att pensionär med låg tilläggspension vid taxeringen erhåller avdrag för nedsatt skatteförmåga.

De sakkunniga har övervägt huruvida vid tilläggspension, som obetydligt överstiger den föreslagna skatteavdragsgränsen 100 kr. för månad, särskilda bestämmelser för beräkning av A-skatten kan anses erforderliga med hänsyn till den skattenedsättning vid inkomsttaxeringen, som folkpensionär med låg sidoinkomst äger erhålla. De har emellertid funnit att behov därav inte föreligger, enär A-skatten enligt förslaget ej skall utgå på kommunalt bostadstillägg och hustrutillägg.

Det har syntts de sakkunniga möjligt att för pensionärerna utan ändring tillämpa eljest gällande regler om beräkning av skatteavdrag enligt kolumn, såvitt avser avdrag enligt kolumn 1 för ogift pensionär och enligt kolumn 2 för gift pensionär, vars hustru icke har egen inkomst.

Beträffande gift pensionär, vars hustru uppbär hustrutillägg, har de sakkunniga emellertid funnit svårigheter att vinna överensstämmelse mellan preliminär och slutlig skatt. Hustrutillägget är inkomstprövat och påverkar storleken av mannens andel av det för makarna gemensamma ortsavdraget. Bästa överensstämmelsen mellan preliminär och slutlig skatt har de sakkunniga funnit i det fall att vid skatteberäkning enligt kolumn 2 beloppet av mannens allmänna pension förhöjes med hustrutilläggets hela belopp, dock högst 1 500 kr. De sakkunniga förordar därför en regel av sådant innehåll och tillägger, att, om inkomstprövningen av invalidpensionerna och sjukbidragen från folkpensioneringen kommer att bibehållas, det bör övervägas att utsträcka den föreslagna regeln att avse även gift skattskyldig, vars hustru uppbär sådan pensionsförmån.

I anslutning härtill aktualiserar de sakkunniga frågan om en även för icke-pensionärer tillämplig ändring av reglerna för tillämpning av kolumn 3 i källskattetabellerna. Som nyss nämnts skall denna kolumn tillämpas i fråga om gift man vars hustru har inkomst å 3 000 kr. eller däröver. Om hustrun har inkomst (ålderspension) som understiger 3 000 kr. skall alltså skatteavdrag för mannen beräknas enligt kolumn 2. De sakkunnigas beräkningar, som grundar sig på förhållandena under inkomståret 1961 i ortsgrupp III, visar att sådant skatteavdrag leder till uppkomsten av betydande kvarstående skatt. Har mannen 5 000 kr. inkomst skulle kvarskatten bli över 450 kr. Är mannens inkomst 16 000 kr. blir kvarskatten omkring 650 kr.

Med hänsyn härtill förordar de sakkunniga, att preliminär A-skatt för gift skattskyldig, vars hustru uppbär ålderspension från folkpensioneringen,

alltid skall beräknas enligt kolumn 3 i skattetabellerna. En sådan regel kan iakttagas av de lokala skattemyndigheterna med ledning av de åldersuppgifter, som finns i plåtavtrycken av folkbokföringens s. k. tryckande register. Om inkomstprövningen av invalidpensionerna och sjukbidragen från folkpensioneringen framdeles skulle avskaffas, får övervägas, tillägger de sakkunniga, huruvida icke den föreslagna regeln bör utsträckas att gälla även gift skattskyldig, vars hustru uppbär sådan pensionsförmån.

De sakkunniga anser att, på samma sätt som sker vid utbetalning av statlig personalpension, skatteberäkningen skall ske maskinellt. Härom anföres bl. a. följande.

Hos pensionsmyndigheten torde sådan maskinell beräkning kunna göras redan fr. o. m. år 1963, då tilläggs pensionerna börjar utbetalas. För pensionsmyndigheten bör därför vid utbetalning av allmän pension gälla *dels* att A-skatten skall med tillämpning i övrigt av de i 4 § 1 mom. andra stycket uppbördsförordningen angivna grunderna och med beaktande av vad vi tidigare föreslagit om förhöjning av det belopp, som skall utgöra grund för skatteavdragen, beräknas till belopp, som så nära som möjligt kan antagas motsvara i slutlig skatt ingående statlig inkomstskatt, kommunal inkomstskatt, landstingsmedel och tingshusmedel, samt, i förekommande fall, folkpensionsavgift och sjukförsäkringsavgift, *dels ock* att skatten, när särskilda skäl därtill är, må beräknas efter skattetabell, varvid den i tabellen angivna skatten i förekommande fall skall minskas med av pensionsmyndigheten bestämt schablonmässigt belopp motsvarande folkpensionsavgift och sjukförsäkringsavgift. Vid utbetalning av retroaktivt pensionsbelopp eller av engångsbelopp, mot vilket pension utbytt, bör dock skatteavdrag verkställas med 25 % av beloppet.

Skatteavdrag enligt annan beräkningsgrund bör ifrågakomma endast när lokal skattemyndighet särskilt förordnat därom eller pensionären hos myndigheten begärt förhöjt skatteavdrag.

I betänkandet diskuteras därefter frågan om uttagande av preliminär A-skatt på pensionärs *s i d o i n k o m s t e r*. Om pensionsmyndigheten såsom föreslagits alltid skall anses vara pensionärens huvudsakliga arbetsgivare skulle av allmänna regler följa, att annan utbetalare av pension, lön e. dyl. icke skulle verkställa skatteavdrag. Den på sidoinkomsterna belöpande skatten skulle i princip framkomma såsom kvarstående skatt. För att undgå kvarstående skatt skulle pensionären enligt allmänna regler ha att antingen frivilligt hos pensionsmyndigheten begära förhöjt skatteavdrag eller själv verkställa tilläggsinbetalning av preliminär skatt.

De sakkunniga har funnit att antalet pensionärer med sidoinkomster är betydande och kan beräknas till mer än hälften av totala antalet pensionärer. Det är enligt de sakkunniga att befara, att förhöjda skatteavdrag kommer att begäras endast i begränsad omfattning. Med hänsyn härtill och till angelägenheten att särskilt för nu ifrågavarande, klart avgränsade grupp av skattskyldiga undvika uppkomsten av kvarstående skatt bör preliminärskatteavdrag göras även för sidoinkomsterna i den mån så lämpligen kan ske. Härför talar, framhålles det i betänkandet, även de aktuella strävandena att göra källskatten definitiv. Genom att utlaga preliminär skatt även

för sidoinkomsterna underlättas sålunda genomförandet av en definitiv källskatt. I synnerhet för pensionärerna, som ofta saknar möjlighet att själva upprätta sina självdeklarationer, ter sig en sådan skatt önskvärd.

Av praktiska skäl har emellertid de sakkunniga funnit sig böra begränsa en utvidgning av användningsområdet för preliminär A-skatt till pensionärernas sidoinkomster i form av pension och lön.

I fråga om *sidopensioner* föreslås, att storleken av skatteavdraget på den allmänna pensionen skall beräknas under hänsynstagande även till sidopension. Skatteavdraget skall alltså i förekommande fall beräknas på summan av den allmänna pensionen och annan pension. Vid utbetalning av retroaktiv allmän pension bör dock bortses från sidopension under tid som den retroaktiva pensionen avser.

Kännedom om sidopensionerna och deras storlek skall enligt förslaget erhållas genom följande förfarande. Den som söker allmän pension bör i pensionsansökningen ange från vem han uppbär eller kan förväntas uppbära sidopension och om möjligt dennas belopp. Vidare bör utbetalare av sidopension åläggas att lämna uppgifter beträffande beviljade pensioner. Sistnämnda uppgiftsskyldighet synes lämpligen kunna begränsas till fall då sidopensionens årsbelopp utgör minst 500 kr. Sedan utbetalare av sidopension lämnat uppgift om pensionen i samband med dess beviljande, torde därefter för skatteavdragsberäkningen normalt icke vara erforderligt med ytterligare uppgifter rörande sidopensionens storlek. Skulle sidopensionen väsentligt höjas och skatteavdragen på den allmänna pensionen till följd därav bli för låga, torde det få ankomma på pensionären att hos pensionsmyndigheten begära förhöjt skatteavdrag om han önskar få ändring.

De sakkunniga erinrar om att sidopension kan komma att utgå långt före allmän pension. I sådana fall bör förfaras så att kortfattade anteckningar om sidopensionen göres på pensionskortet, varefter den inkomna uppgiften förstöres. De sakkunniga anför vidare följande.

Om den som söker tilläggspension redan uppbär sidopension och denna i pensionsansökningen uppgivits till ett större belopp än som finns antecknat på pensionskortet, får sjukkassan hos utbetalaren av sidopensionen efterhöra sidopensionens aktuella storlek. Det är denna som skall ligga till grund för beräkningen av källskatten och som skall meddelas till pensionsmyndigheten. Skulle å andra sidan sidopensionen ha angivits till ett lägre belopp i pensionsansökningen än i uppgiften från sidopensionsutbetalaren, torde pensions sökanden få underrättas härom för eventuell erinran.

Erhåller sjukkassa uppgift från utbetalare av sidopension efter det att vederbörande beviljats och börjat uppbära allmän pension, behöver sjukkassan icke vidtaga annan åtgärd än att vidarebefordra uppgiften till pensionsmyndigheten och därvid meddela att allmän pension utgår.

När pensionsmyndigheten beviljat allmän pension, på vilken källskatteavdrag skall beräknas även med hänsyn till sidopension, skall utbetalaren av sidopensionen icke vidare verkställa sådant avdrag. Underrättelse härom bör enligt de sakkunniga snarast möjligt lämnas från pensionsmyndigheten till utbetalaren av sidopensionen. Denne behöver därefter inte infordra

pensionärens debetsedlar. Skulle den allmänna pensionen upphöra att utgå eller nedsättas så att skatteavdrag i fortsättningen icke kan göras av pensionsmyndigheten, får denna lämna utbetalaren och pensionären erforderliga underrättelser därom.

Ett särskilt problem uppkommer i de fall sidopensionen är så stor att den allmänna pensionen inte förslår till ett på båda pensionerna beräknat avdrag för preliminär skatt jämte eventuellt avdrag för kvarstående skatt. För dessa förhållandevis sällsynta fall föreslås att uppbördsförordningens huvudregel om skatteavdrag skall tillämpas och att således skatteavdraget skall verkställas på pensionärens huvudsakliga inkomst av tjänst. Avdraget kommer då att beräknas endast på denna inkomst och källskatt kommer icke att uttagas för den allmänna pensionen, såvida inte pensionären begär förhöjt skatteavdrag.

Det torde i dessa fall böra få ankomma på pensionsmyndigheten att besluta, om denna skall verkställa skatteavdraget eller ej. Här om anföres följande.

För prövningen av avdragsfrågan synes helt allmänt böra gälla att regeln om skatteavdrag på pensionärens huvudsakliga inkomst av tjänst bör träda i funktion endast om preliminärskatten är större än de pensionsförmåner, som pensionsmyndigheten har att utbetala, eller om skillnaden mellan nämnda förmåner och preliminärskatten är obetydlig och således icke medger visst avdrag för kvarskatt som påförts eller kan komma att påföras pensionären. Hur stort utrymme, som bör finnas för kvarskatteavdrag, torde få bedömas från fall till fall och bl. a. bli beroende av storleken av vederbörandes pensionsinkomster. Den omständigheten att pensionären vid tidpunkten för pensionsbeslutet eller ett eller annat år senare fått en i förhållande till sina pensionsförmåner onormalt stor kvarstående skatt, som icke helt kan avdragas från vad som återstår av den allmänna pensionen efter preliminärskatteavdraget, bör icke i och för sig medföra en överflyttning av avdragsskyldigheten. I sådant fall får bestämmelserna i 42 § andra stycket uppbördsförordningen tillämpas och pensionären sålunda anmodas att till pensionsmyndigheten inbetala felande belopp.

Om tvekan kan uppkomma vem som i stället för pensionsmyndigheten skall verkställa skatteavdrag, bör myndigheten meddela förhållandet till vederbörande lokala skattemyndighet, påpekar de sakkunniga.

Då pensionsmyndigheten beslutat att myndigheten icke skall verkställa skatteavdrag, bör underrättelse härom översändas till pensionären med besked tillika att skatteavdraget författningsenligt skall göras av den som utbetalar hans huvudsakliga inkomst av tjänst. Ett beslut av pensionsmyndigheten att icke verkställa skatteavdrag på den allmänna pensionen torde normalt böra gälla inte enbart för det år, under vilket beslutet fattades, utan även i fortsättningen så länge som sidopensionen utbetalas. Om storleken av den allmänna pensionen ändras mera avsevärt exempelvis på grund av ändrad invaliditetsgradering, kan emellertid, tillägger de sakkunniga, skatteavdragsfrågan behöva omprövas, vilket då lämpligen bör ske i samband med första utbetalningen av den ändrade allmänna pensionen.

Beträffande pensionärs sidoinkomst i form av lön framhålles följande i betänkandet.

Eftersom löneinkomsterna i motsats till sidopensionerna ofta kommer att till storleken växla och bli temporära, synes det nyss föreslagna systemet för preliminärbeskattning av sidopensioner av praktiska skäl icke vara lämpligt för löneinkomsterna. Ett motsvarande system för löneinkomsterna skulle nämligen förutsätta, att pensionärerna underrättar pensionsmyndigheten om ändringar i lörens storlek, om arbetsanställningens upphörande och om eventuellt tillträde av ny anställning. Det skulle även leda till ett betydande antal ändringar av skatteavdragens storlek under löpande år. För att undvika detta föreslår de sakkunniga, att arbetsgivaren skall göra avdrag för preliminär A-skatt med 25 procent av lönebeloppet, d. v. s. efter samma procentsats som när arbetstagare underlåter att överlämna sin debetsedel till arbetsgivaren eller att uppvisa sitt skattekort.

Pensionär med arbetsanställning bör dock överlämna sin debetsedel till arbetsgivaren för att denne skall kunna redovisa innehållen skatt med skatteanvisning. På debetsedel och skattekort, som utfärdas efter det att vederbörande börjat uppbära tilläggspension, varå skatteavdrag skall verkställas, bör därför finnas angivet att arbetsgivare skall göra avdrag för A-skatt med 25 procent av lönen och icke enligt skattetabell. Nybliven pensionär, för vilken skatteavdrag skall verkställas på tilläggspensionen, bör av pensionsmyndigheten underrättas om det skatteavdrag som sålunda skall göras på hans löneinkomst. Underrättelsen bör av pensionären överlämnas till eventuell arbetsgivare för att av denne beaktas vid skatteavdragsberäkningen.

De sakkunniga framhåller vidare att i likhet med vad som gäller för arbetstagare i allmänhet skatteavdrag på lön till pensionär, som har flera arbetsanställningar samtidigt, bör göras endast vid den huvudsakliga arbetsanställningen. Därvid torde i fråga om korttidsanställning för pensionärer böra gälla samma inskränkningar i avdragsskyldigheten som för andra arbetstagare.

I fråga om kvarstående skatt som erlægges efter det första pensionsåret skall skatteavdrag enligt de sakkunnigas förslag blott verkställas av pensionsmyndigheten. På grund härav bör pensionärs slutskattsedel, som uppstår kvarstående skatt och utfärdas efter det att han börjat uppbära tilläggspension varå skatteavdrag skall göras, förses med anteckning om att avdrag för kvarstående skatt icke skall verkställas på hans löneinkomst. Under det första pensionsåret bör vidare kvarskatteavdrag icke verkställas på lön, om avdrag för kvarstående skatt enligt pensionärens önskan göres på hans allmänna pension och pensionären visar detta med intyg från pensionsmyndigheten.

De sakkunniga berör härefter ett par speciella frågor.

Sålunda erinras om att **beträffande avdrag för kvarstående skatt å statlig personalpension stadgats att sådant skatteavdrag skall verkställas, inte såsom normalt sker under månaderna januari—april, utan vid utbetalningstillfällena i februari och mars i fråga om kvarstående skatt som förfaller un-**

der uppbördsterminen i mars månad, samt vid utbetalningstillfällena i april och maj i fråga om kvarstående skatt som förfaller under uppbördsterminen i maj månad. Dessa bestämmelser har tillkommit med hänsyn till svårigheten att medhinna skatteavdragen under januari månad.

De sakkunniga framhåller att det på grund av det stora antalet allmänna pensioner torde bli omöjligt för pensionsmyndigheten att medhinna skatteavdrag för kvarstående skatt i januari månad. De föreslår därför även beträffande de allmänna pensionerna att skatteavdrag för kvarstående skatt skall verkställas under månaderna februari—maj. De sakkunniga tillägger följande.

Innehållen kvarstående skatt skall av arbetsgivare med minst två anställda enligt gällande bestämmelser redovisas senast den 18 i mars och maj månader. Något undantag härifrån har icke stadgats för statlig pensionsmyndighets inbetalning av sådan kvarstående skatt, som innehållits under månaderna februari—maj. Ej heller för pensionsmyndighetens del torde krävas några speciella inbetalningstider. Den kvarstående skatt, som pensionsmyndigheten avdragit vid pensionsutbetalningarna i februari och mars, bör sålunda redovisas senast den 18 mars och den kvarstående skatt, som innehållits vid pensionsutbetalningarna i april och maj, senast den 18 maj.

Slutligen erinrar de sakkunniga om att socialförsäkringens administrationsnämnd i syfte att åstadkomma en snabbare förstagångsutbetalning av förtids-, änke- och barnpensioner ifrågasatt om icke denna utbetalning borde verkställas av vederbörande sjukkasse. Någon definitiv ställning till frågan hade nämnden icke kunnat taga, enär bl. a. lösningen av detta spörsmål nära sammanhänge med frågan i vad mån och på vad sätt preliminärskatteavdrag skulle göras på de allmänna pensionerna.

Vid förstagångsutbetalning av pension bör för försäkringskassan gälla samma bestämmelser som för pensionsmyndigheten i fråga om avdragskyldighet, underrättelser till pensionär och sidopensionsutbetalare, m. m. I fråga om beräkningen av pensionärens preliminära A-skatt torde dock få gälla att skatten alltid beräknas enligt skattetablell, men i förekommande fall bör den i tabellen angivna skatten minskas med belopp motsvarande folkpensionsavgift och sjukförsäkringsavgift. Grunderna för sådan minskning bör bestämmas av pensionsmyndigheten.

De sakkunniga övergår härefter till spörsmålet om lämnandet av erforderliga uppgifter för skatteavdragets beräkning.

I uppbördsförordningen förutsättes en medverkan från de skattskyldigas sida för beräkning av skatteavdrag i så måtto att de skall utan anfordran överlämna sina debetsedlar till den som skall verkställa skatteavdrag. Härom anför de sakkunniga bl. a. följande.

För löntagare torde denna skyldighet icke vara nämnvärt betungande. Där emot kan skyldigheten ofta te sig besvärande för pensionärerna. Dessa saknar således direkt kontakt med pensionsutbetalarna, som dessutom vanligen finns på annan ort än den där pensionären är bosatt. Debetsedlarna måste därför regelmässigt översändas med post. Härtill kommer att pensionärerna oftast är äldre människor eller saknar lidigare erfarenhet av debet-

sedlar och därför kan ha svårigheter att förstå och iakttaga anvisningarna för debetsedlarnas insändande. På grund härav och den stora mängden tilläggspensioner — antalet beräknas vid en fullt utbyggd tilläggspensionering komma att uppgå till omkring en miljon — måste man befara att ett mycket stort antal pensionärer skulle försumma att opåmint insända sina debetsedlar. Med hänsyn till den korta tid, som står till förfogande att förbereda skatteavdragen, torde pensionsmyndigheten icke kunna medhinna att infordra debetsedlarna.

De sakkunniga har därför funnit det nödvändigt att söka åstadkomma sådana förenklingar i uppbördsförfarandet för dem som uppbär tilläggspension att deras medverkan till skatteavdragens verkställande i möjligaste mån kan undvikas.

Såsom tidigare nämnts har uppbördsorganisationskommittén framlagt ett förslag till användning av ABD-maskiner för debiterings- och uppbördsarbetet. Kommittén har därvid räknat med att förslaget skulle kunna genomföras tidigast från och med år 1966.

På grund härav har de sakkunniga dels dragit upp riktlinjerna för uppgiftslämnandet beträffande pensionärernas skatteavdrag vid det föreslagna framtida debiterings- och uppbördssystemet och dels framlagt förslag till motsvarande förfarande under tilläggspensioneringens inledningsskede och nuvarande debiterings- och uppbördssystem.

Det må här anmärkas, att de sakkunniga i detta sammanhang utgått från det av uppbördsorganisationskommittén förordade s. k. rikssystemet, som innebär, att den erforderliga ABD-maskinutrustningen är placerad i en för hela riket gemensam central anläggning.

I fråga om *uppgiftslämnandet vid det framtida debiterings- och uppbördssystemet* framhålles följande.

De uppgifter som erfordras vid den första pensionsutbetalningen bör lämnas i pensionsansökningen samt rättas och kompletteras av försäkringskassa.

Pensionsmyndighetens behov av skatteavdragsuppgifter för de fortsatta pensionsutbetalningarna bör tillgodoses genom uppgifter från det centrala maskinorganet för folkbokföring och skatteuppbörd. Vid detta organ kommer att finnas magnetbandsregister över bl. a. fysiska personer. Dessa register avses skola utnyttjas bl. a. för avisering till pensionsmyndigheten om folkbokföringsändringar av olika slag rörande personer, som omfattas av pensionsmyndighetens utbetalningsverksamhet. För ändamålet kräves vissa markeringar i nämnda register. Med hänsyn härtill bör det åvila pensionsmyndigheten att avisera det ifrågavarande centrala maskinorganet om erhållna beslut om pension och därvid i förekommande fall ange att skatteavdrag skall verkställas av pensionsmyndigheten.

De sakkunniga framhåller, att årliga aviseringar rörande de pensionärer, för vilka pensionsmyndigheten skall göra skatteavdrag, inte erfordras. Pensionsmyndigheten torde nämligen behöva avisering endast om ändringar av de förhållanden som är av betydelse för verkställande av skatteavdragen och

för redovisning av dessa till vederbörande uppbördso rgan. De sakkunniga anför följande.

Aviseringen synes böra omfatta kolumnändringar i fråga om A-skatt, övergång från A-skatt till B-skatt och vice versa samt ändringar av debetsedelsnummer. Dessutom bör pensionsmyndigheten tillställas uppgift för varje kommun om den skattetabell som för året skall tillämpas. Aviseringen bör avse de pensionärer, som enligt vad ovan sagts särmarkerats för skatteavdrag. Aviseringen om övergång från B-skatt till A-skatt bör emellertid gälla övriga pensionärer, varvid samtidigt lämnas erforderliga uppgifter för skatteavdragsberäkningen. Om pensionsmyndigheten därefter efter prövning finner, att skatteavdrag skall göras, aviserar myndigheten det centrala maskinorganet i och för markering därom i dess register. Vad avser ändringar av debetsedelsnummer må framhållas, att — såsom omnämnts i kapitel 4 — debetsedelsnumret kommer att utgöras av den skattskyldiges folkbokföringsnummer jämte en sifferkod för beskattningsorten. Såvida skattskyldig bibehåller sin beskattningsort, vilket vanligen blir fallet i fråga om pensionärerna, kommer det sålunda uppbyggda numret att vara oförändrat år efter år till skillnad mot nuvarande debetsedelsnummer, som ändras varje år. Ändring av debetsedelsnummer kommer därför regelmässigt att innebära ändring av beskattningsort och framgå av de flyttningsavier, som pensionsmyndigheten avses skola erhålla i fråga om envar pensionär, oberoende av om vederbörande särmarkerats för skatteavdrag eller ej.

I fråga om uppgifter rörande kvarstående skatt bör det, fortsätter de sakkunniga, ankomma på det centrala maskinorganet att i samband med den årliga framställningen av debetsedlar å slutlig skatt tillställa pensionsmyndigheten uppgift om kvarstående skatt och dess fördelning på terminer för envar pensionär, å vars pension skatteavdrag enligt särmarkeringen skall göras. Av uppgiften bör även beskattningsort framgå. Vid senare inträffad ändring av kvarstående skatt för sådan pensionär på grund av ändrad taxering e. dyl. bör uppgift därom i vissa fall ävenledes lämnas till pensionsmyndigheten.

Aviseringen bör enligt de sakkunniga ske genom separata klarskriftsavier, hålkort eller magnetband beroende på vad som i olika fall är mest lämpligt med hänsyn till den tekniska utformningen av pensionsmyndighetens redovisningssystem.

Det föreslagna förfarandet innebär vidare följande. Vid framställning av debetsedlar å preliminär och å slutlig skatt för sådana personer för vilka pensionsmyndigheten skall göra skatteavdrag bör debetsedlarna maskinellt förse s med erforderliga uppgifter angående skatteavdrag. Det vid debetsedel å preliminär skatt fogade skattekortet frånskiljes icke utan tillställes den skattskyldige. Vid debetsedlar å slutlig skatt behöver vidare icke fogas skatteanvisningar avseende kvarstående skatt.

För *tilläggs pensioneringens inledningsskede* föreslås följande förfaringsätt, som avses skola tillämpas intill den planerade mekaniseringen av debiterings- och uppbördssystemet.

I syfte att befria pensionärerna från skyldigheten att överlämna debetsedlar till pensionsmyndigheten föreslår de sakkunniga, att de lokala skatte-

myndigheterna direkt översänder erforderliga uppgifter till pensionsmyndigheten. Eftersom extra trycknings- och utskriftsarbete skulle bli svårt att bemästra för de lokala skattemyndigheterna, bör enligt de sakkunniga icke ifrågakomma att för uppgiftslämnandet upprätta särskilda handlingar. De sakkunniga föreslår att det skattekort, som finnes fogat vd debetsedlarna å preliminär skatt, och den för kvarskatteavdragen avsedda nedre delen av debetsedlarna å slutlig skatt användes för uppgiftsförfarandet och tillställs pensionsmyndigheten direkt genom den lokala skattemyndighetens försorg. Rörande konsekvenserna härav anföres bl. a. följande i betänkandet.

Skattekortet infördes år 1953 för att tjäna som legitimationshandling och för att av korttidsanställda kunna i stället för debetsedeln företes för arbetsgivaren i och för dennes redovisning av innehållen skatt. Skattekortet har mist sin betydelse som legitimationshandling sedan sjukförsäkringsbeskeden från de allmänna sjukkassorna tillkommit och kan användas för legitimation. Det ifrågasatta underrättelseförfarandet medför således i förevarande avseende knappast någon olägenhet för pensionärerna. Vad härefter angår skattekortets avsedda funktion för de korttidsanställdas del skulle denna helt bortfalla för pensionärerna, om skatteavdrag skulle göras enbart på pensionerna och icke på löneinkomster. Emellertid har vi tidigare förordat skatteavdrag jämväl vid arbetsanställning, varvid avdrag skall göras med 25 %. Även för korttidsanställda pensionärer skulle det självfallet vara enklare, om de slapp medföra sin debetsedel till arbetsplatsen och i stället kunde få förete det lätthanterligare skattekortet. Fördelen med detta enklare förfarande måste dock anses vara oväsentlig i förhållande till den betydande arbetsbesparing, som vinnes om skattekortet användes för underrättelserna till pensionsmyndigheten.

I fråga om debetsedeln å slutlig skatt torde det föreslagna förfarandet, fortsätter de sakkunniga, inte innebära några som helst olägenheter. Med nuvarande bestämmelser skulle pensionärerna själva ha fått insända samma debetsedel till pensionsmyndigheten.

Det föreslagna underrättelseförfarandet förutsätter att lokal skattemyndighet får kännedom om de pensionärer inom den lokala skattemyndighetens tjänstgöringsområde, för vilka pensionsmyndigheten verkställer skatteavdrag. För att så skall kunna ske bör angivna förhållande framgå av vederbörande pensionärens personplåtar i folkbokföringens tryckande register.

För närvarande inpräglas, såsom förut nämnts, på personplåtarna vissa bokstäver såsom beteckning för pensionsförhållanden m. m. som är av betydelse för debiteringen av folkpensionsavgift och beräkningen av pensionsgrundande inkomst. Denna bokstavsmarkering täcker emellertid inte samtliga fall, då lokal skattemyndighet skall tillställa pensionsmyndigheten de särskilda uppgifterna för skatteavdragen på den allmänna pensionen. De sakkunniga föreslår därför att bokstaven S (= skatteavdrag) präglas på vederbörandes personplåt, när någon form av tilläggspension beviljats honom och skatteavdrag på pensionen skall verkställas av pensionsmyndigheten. Efter en sådan prägling kommer motsvarande markering att ske på pensionärens debetsedlar å preliminär och slutlig skatt. De lokala skattemyndig-

heterna kan då fullgöra den föreslagna underrättelseskyldigheten med ledning av markeringarna på debetsedlarna.

Rörande de olika administrativa åtgärderna i samband med S-markeringen anföres följande i betänkandet.

För inprägling av S på personplåtarna bör pensionsmyndigheten beträffande varje nybliven pensionär, för vilken myndigheten skall göra skatteavdrag, omgående underrätta länsbyrån för folkbokföringen i det län, där pensionärens senast kända mantalsskrivningsort är belägen, att pensionsmyndigheten verkställer skatteavdrag på allmän pension. Om pensionärens mantalsskrivningsort ändrats till annat län och länsbyrån på grund därav översänt personplåten till annan länsbyrå, vidareändras underrättelsen omgående till sistnämnda länsbyrå.

När bokstaven S inpräglas på personplåten kan tilltrycket av namn m. m. redan ha skett på preliminärskattosedlar, som ännu icke utsänts till de skattskyldiga (senaste utsändningsdag för A-skattosedlarna är den 18 januari under inkomståret). Så blir regelmässigt förhållandet, då underrättelsen inkommer till länsbyrån efter mitten av november månad året före inkomståret. I sådant fall får bokstaven S tillskrivas manuellt i plåtavtrycket på debetsedeln. För detta ändamål tages efter inpräglingen av S på personplåten ett avtryckskort av denna. Kvarligger debetsedlarna på länsbyrån, gör länsbyrån den manuella S-markeringen. Eljest får markeringen ske hos den lokala skattemyndighet, som skall utfärda debetsedeln. Avtryckskortet översändes för sådan åtgärd till sistnämnda myndighet.

Slutskattosedlarna förses med plåtavtryck redan under året två år före det, under vilket skatteavdrag för kvarskatt skall göras. Den kvarskatt, som skall innehållas på pensionerna under början av år 1965, upptages sålunda på slutskattosedlarna enligt 1964 års taxering, vilka förses med plåtavtryck omkring den 1 juli 1963. Vid inpräglingen av bokstaven S på personplåtarna finns därför alltid minst ett års slutskattosedlar, som försetts med plåtavtryck och ännu icke utsänts till de skattskyldiga (senaste utsändningsdag för slutskattosedlar med kvarskatt är den 10 december året näst före det under vilket kvarskatteavdraget skall göras). Under viss tid finns sådana debetsedlar för två år. Om inpräglingen sker exempelvis under tiden augusti—november 1963, ineligger sålunda regelmässigt slutskattosedlarna enligt 1963 års taxering och slutskattosedlarna enligt 1964 års taxering, båda försedda med plåtavtryck. Efter varje inprägling av S på en personplåt måste därför plåtavtrycket kompletteras manuellt med ett S beträffande minst en och tidvis två slutskattosedlar. Liksom i fråga om preliminärdebetsedlarna bör detta ske av länsbyrån, om slutskattosedlarna kvarligger där, och eljest hos vederbörande lokala skattemyndighet, som för ändamålet tillställs ett avtryckskort av personplåten. I förevarande fall är rätt lokal skattemyndighet den, inom vars tjänstgöringsområde pensionären mantalsskrivits för året näst före det då slutskattosedeln skall utsändas. Om pensionen beviljats i oktober 1964 och pensionären mantalsskrivits i A för såväl år 1963 som år 1964, översändes alltså ett avtryckskort till den lokala skattemyndigheten i A, som S-markerar pensionärens slutskattosedlar enligt 1964 och 1965 års taxeringar. Är pensionären i nyss angivna fall mantalsskriven i A för år 1964 men i B för år 1963 och ligger A och B i olika skattemyndigheters tjänstgöringsområden, tillställs var och en av dessa lokala skattemyndigheter ett avtryckskort.

Såsom framgår av det förut anförda är syftet med inpräglingen av bokstaven S på personplåtarna och den manuella kompletteringen av plåtavtryc-

ken med ett S att A-skattesedlarna för pensionärerna och sådana slutskattosedlar för pensionärer, enligt vilka kvarstående skatt skall erläggas, skall kunna avskiljas från övriga debetsedlar i och för särskild behandling. Innan A-skattesedlarna och slutskattosedlarna utsändes till de skattskyldiga, skall således lokal skattemyndighet utsortera de debetsedlar, som på tidigare angivet sätt markerats med ett S och — såvitt gäller slutskattosedlarna — dessutom upptar kvarstående skatt. Från de utsorterade A-skattesedlarna avskiljes skattekortet. Dessa översändes samtidigt till pensionsmyndigheten, förslagsvis senast den 25 januari. För kontroll att samtliga lokala skattemyndigheter i riket insänt skattekortet avprickas de inkomna försändelserna hos pensionsmyndigheten på en förteckning över de lokala skattemyndigheterna. På motsvarande sätt förfares med den nedre delen av de utsorterade slutskattosedlarna; senaste leveransdag bör dock förslagsvis vara den 20 december året innan avdragen för kvarskatten skall göras. När försändelser beträffande uppgifter om kvarskatt inkommit från samtliga lokala skattemyndigheter skall pensionsmyndigheten äga utgå från att kvarskatt icke skall avdragas för andra än dem för vilka översänts nederdelen av slutskattosedel. Har däremot skattekort ej inkommit för pensionär, för vilken pensionsmyndigheten skall göra preliminärskatteavdrag, får myndigheten hos den lokala skattemyndigheten efterhöra huruvida vederbörande påförts B-skatt och, om så ej är fallet, begära att få erforderliga skatteavdragsuppgifter. — — —

Utöver bestyret med att tillställa pensionsmyndigheten skattekort m. m. tillkommer för de lokala skattemyndigheterna att stämpla vissa upplysningar på de utsorterade debetsedlarna. På preliminärskattosedlarna bör sålunda angivas att pensionsmyndigheten gör skatteavdrag för preliminär skatt på vederbörandes pensionsinkomster, att debetsedeln ej skall översändas till pensionsmyndigheten och att arbetsgivare skall innehålla A-skatt med 25 % av pensionärens lön. På slutskattosedlarna bör angivas att skatteavdrag för kvarstående skatt verkställs av pensionsmyndigheten och att debetsedeln ej skall tillställas denna myndighet.

De sakkunniga påpekar, att det föreslagna systemet får verkan först efter det pensionen beviljats och S-markering verkstälts. Dessförinnan behöver pensionsmyndighet få veta om preliminär A-skatt skall erläggas för vederbörande samt i så fall om tillämplig skattetabell och kolumn och om debetsedelsnumret. I vissa fall erfordras även uppgift om kvarstående skatt. De sakkunniga anför följande.

För att pensionsmyndigheten skall kunna erhålla ifrågavarande uppgifter torde bli nödvändigt att vederbörande i sin pensionsansökan får meddela sin mantalsskrivningsadress för det år, under vilket ansökningen ingives, samt för det närmast föregående året. Om ansökningen göres så sent på året att den första pensionsutbetalningen kan förväntas ske först efter årsskiftet, bör sökanden därjämte om möjligt även uppgiva eventuell ny mantalsskrivningsadress.

I pensionsansökningen bör vidare meddelas numret på sökandens preliminärskattosedel för det löpande året och, om A-skatt skall erläggas, tillämplig skattetabell och kolumn däri.

På sjukkassan bör ankomma att med ledning av förededd preliminärdebetsedel eller uppvisat skattekort eller genom förfrågningar hos vederbörande lokala skattemyndighet kontrollera de i ansökningen lämnade uppgifterna samt att vidtaga erforderliga rättelser och kompletteringar. Har pensionsökanden enligt egen uppgift påförts preliminär B-skatt torde sjukkassan

regelmässigt böra taga kontakt med den lokala skattemyndigheten för ev. utbyte av B-skatten mot A-skatt. Då pension beviljats och meddelande där- om expedieras till pensionsmyndigheten bör jämväl lämnas de uppgifter, som erfordras för skatteavdragsberäkningen hos myndigheten.

Om pensionsansökningen ingivits i början av året, innan debetsedlarna å preliminär A-skatt utsänts, eller ansökningen ingivits under ett år och den första pensionsutbetalningen kan ske först under nästföljande år, har vederbörande icke haft möjlighet att i ansökningen lämna några uppgifter om sin preliminärskatt för det år då pension skall börja utbetalas. I sådant fall får sjukkassan efterhöra hos den lokala skattemyndigheten huruvida vederbörande för det aktuella året har att erlägga A-skatt eller B-skatt, och — om A-skatt påförts — begära uppgifter om tillämplig skattetabell och kolumn och om debetsedelsnumret. Har den i ansökningen uppgivna mantalsskrivningsorten för ansökningsåret ändrats utan att detta framgår av ansökningen, bör den lokala skattemyndighet, som mottagit förfrågningen, vidareända densamma till rätt lokal skattemyndighet för direkt besvarande. Om sjukkassan måste expediera pensionsbeslutet till pensionsmyndighe- ten innan nu ifrågakarande uppgifter om tillämplig skattetabell m. m. kan erhållas, får sjukkassan i efterhand komplettera ärendet med dessa uppgif- ter och snarast möjligt översända dem till pensionsmyndigheten.

Vidare måste sjukkassan, när den första pensionsutbetalningen skall verk- ställas i november eller december ett år, regelmässigt från den lokala skat- temyndigheten inhämta uppgift huruvida vederbörande enligt samma års taxering påförts kvarstående skatt, som skall avdragas vid pensionsutbetal- ningarna i februari—maj påföljande år. Vid så sen förstagångsutbetalning får man nämligen räkna med att pensionärens slutskattsedel ofta icke hun- nit S-markeras och att således den lokala skattemyndigheten saknat möj- lighet att i normal ordning underrätta pensionsmyndigheten om eventuell kvarskatt. Om vederbörande påförts sådan skatt, får alltså sjukkassan be- göra uppgift om slutskattsedels nummer, kvarskattebeloppet och dettas fördelning på uppördsterminerna i mars och maj. På grund av att debite- ringen av den slutliga skatten slutföres först mot slutet av året (debetsedlar- na utsändes senast den 10 december), torde sjukkassan ofta ha översänt sitt pensionsbeslut till pensionsmyndigheten innan sjukkassan kan till myndig- heten vidarebefordra den från lokala skattemyndigheten erhållna uppgiften om kvarskatten. När pensionsmyndigheten erhållit uppgiften, bör myndig- heten underrätta pensionären om att myndigheten skall göra kvarskatteav- drag på pensionen och att följaktligen sådant avdrag icke skall verkställas av eventuell arbetsgivare. Anteckning härom torde nämligen i nu förevaran- de fall ofta saknas på slutskattsedeln.

Därefter berör de sakkunniga den situationen att skatteformen ändras för en pensionär antingen från A-skatt till B-skatt eller tvärt om och anför följande.

Sedan ett S inpräglats på personplåten för en pensionär, kan inträffa att skatteavdrag ej längre skall göras därför att preliminärskatteformen änd- rats från A-skatt till B-skatt. I sådant fall får den lokala skattemyndigheten, sedan beslut fattats att B-skatt skall erläggas, omgående underrätta dels pensionsmyndigheten, dels ock länsbyrån för folkbokföringen i och för ut- planing av S:et på personplåten. Vidare bör S-markeringen i plåtavtrycket strykas på den eller de slutskattsedlar, som ännu icke utsänts till pensionä- ren. Finnes icke denna eller dessa debetsedlar hos nu ifrågakarande lokala skattemyndighet, får myndigheten för angivna åtgärd underrätta den lokala

skattemyndighet, som skall utfärda debetsedeln eller debetsedlarna, att pensionären numera påförts B-skatt. Inkommer meddelandet om påford B-skatt till pensionsmyndigheten, sedan denna i och för kvarskatteavdrag mottagit nedre delen av pensionärens slutskattesedel, får pensionsmyndigheten översända nämnda debetsedelsdel till pensionären.

Å andra sidan kan inträffa — och det torde bli vanligare än nyssnämnda fall — att en pensionär, som vid första pensionsutbetalningen hade att erlægga B-skatt och för vilken skatteavdrag därför ej verkställts, får B-skatten utbytt mot A-skatt. Vid sådant utbyte bör det åligga den lokala skattemyndigheten att meddela pensionsmyndigheten uppgifter om utbytet, A-skattesedelns nummer, skattetablell m. m. och, om kvarskatteavdrag skall göras och slutskattesedeln utfärdats av den lokala skattemyndigheten, slutskattesedelns nummer, kvarskattebeloppet och dettas fördelning på uppördsterminer. Har annan lokal skattemyndighet utfärdat slutskattesedeln, lämnas i stället uppgift härom. Pensionsmyndigheten får i vanlig ordning pröva, om pensionsmyndigheten skall verkställa skatteavdrag eller ej och därefter vidtaga samma åtgärder som enligt vad tidigare anförts skall ske i fråga om nyblivna pensionärer.

Slutligen framhålles, att det föreslagna avdragssystemet bör tillämpas redan från och med år 1963. Därvid bör för tiden dessförinnan gälla, att sjuk-kassa i samband med att meddelande om beviljad pension översändes till pensionsmyndigheten, även lämnar myndigheten uppgift om pensionärens preliminära skatt för år 1962. Denna uppgift får betydelse för skatteavdraget vid de första pensionsutbetalningarna under januari och februari 1963 och för S-markeringen av vederbörandes personplåt i folkbokföringens tryckande register. Sedan pensionsmyndigheten underrättats om beviljad pension och funnit, att myndigheten skall verkställa skatteavdrag under år 1963, bör myndigheten, fortsätter de sakkunniga, omgående expediera vederbörligt meddelande härom för S-markeringen.

De sakkunniga berör även några detaljfrågor beträffande pensionsmyndighetens s k a t t e r e d o v i s n i n g.

Statlig myndighet och annan arbetsgivare med minst 100 arbetstagare har möjlighet att tillämpa s. k. summarisk redovisning av innehållen preliminär A-skatt. Beträffande sådan redovisning är bl. a. stadgat, att arbetsgivaren en gång årligen skall lämna uppgift till skatteavdelningen vid postkontor i residensstaden om nummer på debetsedlarna för preliminär skatt, som utfärdats för de arbetstagare beträffande vilka summarisk redovisning sker. Denna uppgift erfordras för kontrollen av att preliminär A-skatt vederbörligen inbetalas.

Bestämmelserna om summarisk skatteredovisning torde kunna tillämpas av pensionsmyndigheten. De sakkunniga framhåller att, i den mån så blir fallet, den särskilda uppgiften om vilka skattskyldiga som omfattas av den summariska redovisningen i regel icke erfordras beträffande pensionsmyndigheten. Den föreslagna S-markeringen av debetsedlar torde nämligen enligt de sakkunniga vara tillfyllest, därest S-markeringen verkställles även på det till debetsedeln hörande kreditkortet.

Särskild uppgift i fråga om den summariska redovisningen erfordras, fort-

sätter de sakkunniga, blott för de nyblivna pensionärerna, eftersom preliminärskattensedlarna i regel utsänts när vederbörande beviljas pension. Pensionsmyndigheten måste därför i vanlig ordning upprätta och översända förteckning över debetsedelsnumren för dem som erhållit sin första pension under året. Särskild förteckning torde böra lämnas för varje län resp. Stockholms stad. Med ledning av förteckningarna får därefter vederbörande pensionärsers kreditkort S-markeras.

Remissyttrandena

Förslagets huvudlinjer har i princip tillstyrkts eller lämnats utan erinran av flertalet remissinstanser. Endast riksförsäkringsanstalten, centrala uppborrdsnämnden, uppborrdsorganisationskommittén och Sveriges häradsskriverförening finner sig inte kunna förorda förslagets genomförande.

I flera av de tillstyrkande remissyttrandena framkommer emellertid yrkanden om ett enklare förfarande under tilläggs pensioneringens inledningskede än vad de sakkunniga föreslagit.

a) Allmänna synpunkter

Ur de tillstyrkande yttrandena må följande återges.

Pensionsstyrelsen har för närvarande intet att erinra mot de sakkunnigas förslag. Huruvida förslagets detaljer är de lämpligaste ur teknisk synpunkt avsågs bli föremål för särskild undersökning av en arbetsgrupp inom styrelsen för planering rörande bl. a. utnyttjandet av en beställd ADB-anläggning. *Kommittén för maskinell databehandling*, som bedömt förslaget huvudsakligen ur maskinteknisk synpunkt, har intet att erinra.

Länsstyrelsen i Kalmar län finner förslagen ändamålsenliga och väl motiverade. Länsstyrelsen konstaterar med tillfredsställelse att ålderspensionärerna med det föreslagna systemet i ytterst ringa omfattning blir betungade med att lämna debetsedlar och uppgifter m. m. för skatteavdragets verkställande. Länsstyrelsen har därför icke funnit anledning att i något avseende föreslå ändring i de sakkunnigas förslag.

Länsstyrelsen i Malmöhus län förordar i första hand införandet av en definitiv källskatt beträffande allmän pension. Om en sådan skatt inte kan genomföras nu, torde, enligt länsstyrelsen, de av utredningen föreslagna riktlinjerna i huvudsak kunna läggas till grund för lagstiftning. Rörande en definitiv källskatt anför länsstyrelsen bl. a. följande.

I nu gällande uppborrdssystem är reglerna för erläggande av preliminär A-skatt jämförelsevis enkla. Detta förhållande har framstått som en av systemets förtjänster. De i betänkandet föreslagna reglerna innebär ändring häri. Vidare innebär reglerna en icke oväsentlig ökning av arbetsuppgifterna för lokala skattemyndigheterna samt nya uppgifter för utbetalande pensionsmyndigheten. En lagstiftning med dylika konsekvenser bör givetvis om möjligt undvikas. Å andra sidan får det anses önskvärt såväl för det allmänna som den enskilde att skatt på allmän pension uttages vid käl-

lan. I detta läge synes man endast ha att välja mellan att antingen slå in på den väg de sakkunniga föreslagit eller låta gjorda skatteavdrag bli definitiva. I sistnämnda avseende utgör sjömansskatten en tänkbar förebild. I denna skatt har vi fått en definitiv källskatt, som uppenbarligen fungerar utan större friktioner. Enligt länsstyrelsens mening bör man icke underlåta att överväga möjligheten att beträffande de inkomster, som avses i betänkandet, införa en definitiv källskatt efter liknande linjer, som sjömansskatten. Detta innebär således bland annat uppgörande av tabeller för skatteavdrag baserade på en genomsnittlig rättvisa och med skäligt hänsynstagande till inkomstens särart. Skatteavdraget skulle därefter med ett enkelt handgrepp kunna ombesörjas av pensionsmyndigheten utan medverkan av annan myndighet eller den skattskyldige. För taxeringen finge systemet den följd, att de allmänna pensionerna icke skulle upptagas såsom intäkt. En väsentlig lättnad både för skattskyldiga och myndigheter skulle vinnas härigenom. Den bärande invändningen mot ett sådant system torde vara, att det icke alltid leder till full rättvisa och skatt efter förmåga. Enligt länsstyrelsens mening kan det emellertid ifrågasättas om det är möjligt att ge en fullt entydig och objektiv definition på rättvisa och skatteförmåga i detta sammanhang. Härutinnan behöver endast hänvisas till den ökade användningen av schabloner i lagstiftning och rättspraxis på beskattningens område.

Överståthållarämbetet vitsordar att utredningens förslag har stora fördelar ur pensionärens synpunkt. Förslaget innebär emellertid enligt ämbetet ett betydande merarbete för vissa arbetsgivare. Med hänsyn härtill hyser ämbetet viss tvekan beträffande de föreslagna åtgärdernas lämplighet. Om förslaget genomföres bör det, fortsätter ämbetet, göras till föremål för översyn i förenklande syfte. Såsom ett alternativ framföres att särskilda bestämmelser utfärdas endast beträffande skatteavdrag å allmän pension och att i övrigt uppbördsförfordningens regler om skatteavdrag får gälla.

De fyra remissinstanser som avstyrkt de sakkunnigas förslag har alla funnit det föreslagna systemets genomförande redan under tilläggs pensioneringens inledningsskede föranleda så komplicerade bestämmelser att förslaget inte bör föranleda lagstiftning för närvarande. Intill dess att folkbokförings- och uppbördsväsendet mekaniserats bör av praktiska skäl en förenklad ordning gälla, som mera ansluter sig till eljest gällande uppbördsregler.

Riksförsäkringsanstalten anser sålunda att några betänkligheter inte behöver hysas mot ett uppskjutande av frågan om särskilda skatteavdragsbestämmelser av det slag som avses i betänkandet, eftersom omfattningen av pensionsutbetalningarna under inledningsskedet blir förhållandevis ringa. I avvaktan på en definitiv lösning bör, enligt riksförsäkringsanstalten, övervägas ett provisoriskt avdragssystem av enkelt slag, vid vilket pensionsmyndighetens och sjukkassornas skyldighet att verkställa skatteavdrag endast kommer att gälla preliminär A-skatt.

Centrala uppbördsnämnden ifrågasätter, med hänsyn till att antalet tilläggs pensioner under de första åren kommer att vara begränsat, om anledning finns att redan under de första åren frångå huvudreglerna för skatte-

avdrag. Nämnden tillstyrker emellertid förslaget att sammanslå tilläggs- och folkpension vid skatteavdrags beräkning.

Till framlagda alternativa förslag återkommer framställningen i det följande.

b) Principförslagets detaljer

I fråga om förslagets detaljer — bortsett från inledningsskedet — har följande synpunkter framkommit.

Alla remissinstanser har godtagit eller lämnat utan erinran förslaget att **p r e l i m i n ä r A - s k a t t** i princip skall beräknas även för **f o l k p e n s i o n**, när pensionären uppbär tilläggs-pension och skatteavdrag skall göras på denna och att sådant avdrag i princip skall göras även i de fall pensionsmyndigheten enligt nu gällande regler icke skulle vara att anse som huvudsaklig arbetsgivare.

Ej heller har invändningar framkommit mot de sakkunnigas uppfattning att preliminär A-skatt icke skall beräknas för de **i n k o m s t p r ö v a d e f o l k p e n s i o n s f ö r m å n e r n a** kommunalt bostadstillägg och hustrutillägg. *Uppbördsutredningen* ifrågasätter om icke skatteavdrag helt kan underlåtas beträffande pensionär som åtnjuter sådana tillägg. Uppbördsutredningen framhåller att de sakkunnigas förslag innebär, att de extra avdrag pensionärerna kan förväntas erhålla antagits i huvudsak motsvara de inkomstprövade tilläggen. Utredningen är inte övertygad om att därigenom tillräcklig hänsyn tagits till påräkneliga extra avdrag — särskilt i de lägsta inkomstlågerna — och ifrågasätter om inte i flertalet fall en riktigare avvägning skulle nås om ifrågasatt bestämmelse utformas så att skatteavdrag helt underlåtes beträffande pensionär, som åtnjuter inkomstprövat tillägg. *Sveriges folkpensionärers riksorganisation* anför liknande synpunkter.

I ett par yttranden framföres förslag om att kommunalt bostadstillägg och hustrutillägg göres skattefria. *Statens organisationsnämnd* framhåller att taxeringsnämnderna härigenom, i de fall inkomstprövat tillägg utgår, icke skulle behöva ta ställning till frågan om avdrag för nedsatt skatteförmåga skall beviljas, vilket eljest regelmässigt torde äga rum. *Kronokamreraren i Göteborg* erinrar om att tilläggen övergår till att bli ett tillskott, som till sin karaktär är jämförbart med socialhjälp. Uppbörds- och taxeringsförfarandet torde förenklas för deklareranter och skattemyndigheter om de inkomstprövade tilläggen gjordes till icke skattepliktig inkomst. För att kunna beaktas vid avgörande av storleken av eventuellt extra avdrag för nedsatt skatteförmåga bör det räcka med att upplysning om inkomstprövat tillägg lämnas i kontrolluppgift.

De sakkunnigas förslag innebär att pensionsmyndigheten skall underlåta skatteavdrag om tilläggs-pensionen understiger 100 kr. för månad eller när skatteavdraget understiger 10 kr. för månad. Dessa gränslöpp har i regel ansetts väl avvägda. Viss kritik har dock framkommit.

Länsstyrelsen i Uppsala län samt *häradsskrivarna i Trögds och Tiunda fögderier* anser den föreslagna gränsen för skatteavdrag för låg med hänsyn till bestämmelserna om avdrag för nedsatt skatteförmåga. *Länsstyrelsen i Västerbottens län* framhåller däremot att 1 200-kronorsgränsen är för hög, när sidopension utgår. Enligt länsstyrelsens mening skulle det vara lämpligare och smidigare om pensionsmyndigheten hade möjlighet att verkställa skatteavdrag, även om tilläggs pensionen understeg 1 200 kr. per år men dock tillsammans med eventuell sidopension uppgick till minst detta belopp.

Några remissinstanser uttalar sig för en rörlig gräns, anknuten till normalbeloppen för existensminimum. *Länsstyrelsen i Hallands län* anför sålunda följande.

Att här utgå från ett fixerat belopp innebär givetvis en stor praktisk fördel för pensionsmyndigheten. Å andra sidan torde måhända syftet med denna undantagsbestämmelse, bl. a. med hänsyn till penningvärdets förändringar, bättre tillgodoses, om bestämmelsen i stället på något sätt kunde anknytas till de av centrala uppborgsnämnden för varje år fastställda normalbeloppen för existensminimum. Härigenom torde större överensstämmelse kunna erhållas med de principer som tillämpas vid taxeringen beträffande avdrag för nedsatt skatteförmåga.

Förslag om minimigränsens anknytning till normalbeloppen för existensminimum framföres även av *Tjänstemännens centralorganisation* och av *kronokamreraren i Göteborg*, vilken dock förutsätter att denna begränsningsregel icke skall komma till användning när pensionsmyndigheten äger kännedom om att pensionären uppbär sidopension eller eventuell arbetsinkomst.

Den föreslagna regeln att skatteavdrag inte skall verkställas om skatteavdraget skulle understiga 10 kr. avstyrkes av *uppborgsorganisationskommittén*, som framhåller att denna regel icke har motsvarighet i andra uppborgssammanhang. Även *centrala uppborgsnämnden* avstyrker denna begränsning såsom ägnad att onödigtvis komplicera förfarandet.

Den i betänkandet avsedda skyldigheten för pensionsmyndigheten att verkställa avdrag även för kvarstående skatt avstyrkes av *riksförsäkringsanstalten*. Även *länsstyrelsen i Hallands län* ställer sig tveksam till denna regel och ifrågasätter om inte bestämmelserna tills vidare lämpligen kan utformas så, att skyldighet att verkställa avdrag för pensionärens kvarstående skatt skall föreligga blott i sådana fall, då denne själv hos pensionsmyndigheten begär sådant avdrag och för ändamålet överlämnar sin slutskattesedel. Länsstyrelsen anför bl. a. följande.

Det kan antas, att kvarstående skatt endast uppkommer i jämförelsevis ringa omfattning, då preliminär skatt skall uttagas jämväl för sådana sidoinkomster, som utgöres av annan pension eller arbetsinkomst. Huvudsakligen blir detta fallet, då pensionären har smärre inkomster av fastighet, rörelse, kapital eller tillfällig förvärvsverksamhet, för vilka inkomstslag någon preliminär A-skatt icke beräknas. Vederbörande har då alltid möjlighet att för undvikande av kvarstående skatt begära förhöjt avdrag å pensionen eller senast före maj månad under taxeringsåret verkställa fyllnadsinbetalning av preliminär skatt. Varken för den enskilde eller för det allmänna tor-

de några större olägenheter uppstå, om pensionären i dessa fall själv får ombesörja inbetalningen av sin kvarstående skatt. Det administrativa förfarandet skulle härigenom avsevärt förenklas. Pensionärerna skulle sannolikt också i större utsträckning än eljest finna anledning att då så påkallades av deras inkomstförhållanden begära förhöjt avdrag för preliminärskatt. Åtminstone synes några års erfarenhet böra avvaktas, innan avdragsskyldighet för pensionsmyndigheten beträffande kvarstående skatt föreskrives.

Å andra sidan avstyrkes i några remissyttranden regeln, att pensionsmyndigheten under det år, då den första pensionsutbetalningen verkställs, skall göra skatteavdrag för kvarstående skatt blott i de fall pensionären det begär och överlämnar sin slutskattesedel. *Uppbördsorganisationskommittén* framhåller, att sjukkassan beträffande pensionsansökningar, som föranleder första pensionsutbetalning under årets första månader, bör kunna införskaffa uppgift om kvarskatteförhållandena. Om pension börjar utgå under februari—maj och kvarskatt påförts, har pensionsmyndigheten sedan möjlighet att i samband med att pensionsbeslutet delges pensionären uppmåna denne skicka in debetsedel å slutlig skatt. Huruvida någon del av skatten i fråga redan erlagts framgår sedan av arbetsgivarens eller postens kvitto på debetsedeln. *Länsstyrelsen i Kopparbergs län* och *Föreningen Sveriges kronokamrerare* befarar att den av de sakkunniga föreslagna begränsningen i skyldigheten att verkställa skatteavdrag för kvarstående skatt kommer att i betydande utsträckning leda till restföring av sådan skatt. Även *länsstyrelsen i Värmlands län* räknar med att pensionärerna ofta kommer att underlåta att själva erlagga kvarstående skatt samt anför följande.

I dessa fall blir indrivningsmyndigheterna nödsakade att driva in kvarskatten hos pensionären, vilket måste leda till merarbete och andra olägenheter. Särskilt framträder detta om indrivningsmyndigheterna måste tillgripa införsel i den allmänna pensionen och pensionsmyndigheten sålunda ändå till slut kommer att få göra avdrag för kvarskatten. Det synes därför vara lämpligast att pensionsmyndigheten inforrdar pensionärens slutskattesedel. För att undvika att försening av pensionsutbetalningen sker, ifrågasätter länsstyrelsen om det icke vore möjligt att avdrag för kvarskatt sker vid en senare tidpunkt än eljest och att redovisningen i motsvarande grad skjuts fram. För att inte restlängderna och restindrivningen härigenom skall försenas kan det eventuellt vara lämpligt att »förstagångspensionärerna» på något sätt särskilt anges i restlängderna.

Uppbördsverket i Stockholm erinrar om att kvarskatt som inte uttages genom skatteavdrag eller eljest erlägges blir föremål för indrivning och uttages genom införsel i pension eller lön.

Den av de sakkunniga föreslagna tekniken för beräkning och uttag av skatt i samband med utbetalning av allmän pension uppvisar vissa likheter med det av *delegationen för pensionsutbetalning* alltsedan juli 1959 tillämpade skatteavdragssystemet. Delegationen redovisar därför sina erfarenheter på området och anför bl. a. följande.

Delegationen, som f. n. utbetalar samordnad personal- och folkpension till omkring 86 000 pensionärer varje månad, beräknar att i slutet av detta år

ha övertagit utbetalningen av cirka 150 000 personalpensioner. Delegationen uttar jämlikt Kungl. Maj:ts kungörelse nr 267 av år 1959 preliminär A-skatt och i förekommande fall kvarstående skatt å såväl personalpension som folkpension. Skatteavdragsskyldighet föreligger ej i fall, där B-skatt utgår eller skattebefrielse föreligger eller annan huvudsaklig arbetsgivare än delegationen finnes. Preliminär A-skatt uttages f. n. i cirka 74 000 fall. Skatteavdraget uträknas i automatisk databehandlingsmaskin enligt särskilt program, s. k. programskatt. Vid fastställandet av programskatten tillämpas samma principer som gäller vid uträkning av tabellskatt. Dock sker individuell beloppsberäkning i motsats till skattetabellernas intervallsteknik. Vidare sker differentiering med hänsyn till om pensions- och sjukförsäkringsavgift skall uttagas eller ej.

Delegationen anser sina erfarenheter av systemet med programskatt goda. Pensionärerna synes relativt snabbt ha accepterat den nya beräkningsmetoden och några speciella svårigheter ur teknisk synpunkt har ej förelegat. Ur pensionärernas synpunkt torde det, fortsätter delegationen, vara önskvärt att riksförsäkringsverket och delegationen tillämpar samma skatteberäkningssystem.

De sakkunnigas uttalanden och förslag i fråga om tillämplig kolumn i skattetabellen för pensionärerna har i regel accepterats av remissinstanserna. Vissa uttalanden i dessa och angränsande frågor inrymmer dock erinringar mot och tillägg till utredningsförslaget.

Länsstyrelsen i Värmlands län pekar på att de sakkunniga förutsätter att pensionärerna i lägre inkomstlägen erhåller på visst sätt beräknade extra avdrag för nedsatt skatteförmåga för att kvarskatt icke skall uppkomma genom tillämpning av de föreslagna reglerna. Bestämmelserna om extra avdrag är emellertid enligt länsstyrelsens mening för individuella och tillämpas alltför olika av skilda taxeringsnämnder för att kunna tjäna som tillförlitlig utjämnande faktor. Länsstyrelsen ifrågasätter om det icke i stället vore lämpligt med en omarbetning av de nämnda materiella reglerna om avdrag för nedsatt skatteförmåga så att en bättre överensstämmelse med den slutliga skatten kan ernås. Härvid synes det bli erforderligt att åstadkomma en viss schablonisering av reglerna om extra avdrag för folkpensionärerna. Om källskattetabellerna skall användas vid beräkning av skatteavdrag å folkpension och tilläggs pension, utan att reglerna i kommunalskattelagen om extra avdrag på nu angivet sätt ändras, anser länsstyrelsen att en normerande tabell för extra avdrag bör utarbetas. En sådan tabell skulle vara av stort värde för taxeringsnämnderna och medverka till att bedömandet av dessa avdrag blir enhetligt.

Kronokamreraren i Hälsingborg uttalar sig i samma riktning.

Förslaget att preliminärskatt för gift pensionär, vars hustru har hustrutillägg, skall beräknas på hans pension ökad med hustrutillägget, dock högst 1 500 kr., har föranlett ett par uttalanden. *Socialförsäkringens administrationsnämnd* avstyrker detta förslag och *kronokamreraren i Göteborg* framhåller att den föreslagna bestämmelsen blir onödig om, såsom han förordat, skattefrihet införes för behovsprövade folkpensionsförmåner.

Centrala uppborðsnämnden är tveksam mot förslaget att skatteavdrag för gift man, vars hustru uppbär ålderspension, alltid skall beräknas enligt kolumn 3 i källskattetabellen. De lokala skattemyndigheterna skulle enligt förslaget nödgas att vid kolumnsättningen i samtliga fall då preliminärdebetsedel skall utfärdas för gift man konstatera hustruns ålder och om det kan antagas att makarna sambeskattas. Enligt nämndens mening kan det ifrågasättas, om man med en sådan föreskrift vinner sådana fördelar, att de uppväger det icke oväsentliga merarbetet. *Kronokamreraren i Uppsala* hyser samma tvekan mot detta förslag och *uppborðsorganisationskommittén* anser att den ifrågasatta ändringen bör ses i ett vidare sammanhang. Kvarstående skatt uppkommer redan nu, påpekar kommittén, även i de fall att hustrun inte är pensionär men har annan inkomst av motsvarande storlek, nämligen om hon inte äger tillgodoräkna sig förvärvsavdrag. Kommittén avstyrker en särreglering på denna punkt av pensionärernas källskatteavdrag.

Delegationen för pensionsutbetalning tillstyrker däremot detta förslag med stöd av erfarenheterna från sitt arbete. Delegationen har själv observerat risken för kvarstående skatt i de tusentals fall där pensionärens källskatt beräknas enligt kolumn 2 och där maken uppbär folkpension i form av ålderspension. I dessa fall har delegationen beslutat tillskriva vederbörande personalpensionär med uppmaning att begära förhöjt skatteavdrag för att därigenom förhindra uppkomsten av kvarstående skatt. Det är därför med tillfredsställelse delegationen konstaterar att de sakkunniga föreslår att de lokala skattemyndigheterna i sådana fall skall besluta att kolumn 3 i stället skall tillämpas. Tillämpning av kolumn 3 i dessa fall torde komma att avsevärt reducera antalet kvarskattefall.

Den föreslagna skyldigheten för pensionsmyndigheten att beräkna skatteavdrag med hänsyn även till *sidopension* har mött kritik. *Uppborðsutredningen* framhåller att detta innebär en betydande utvidgning av skyldigheten för pensionärerna att underkasta sig skatteavdrag. I och för sig kan invändningar resas mot en sådan utvidgning för endast en viss grupp skattskyldiga. Med hänsyn till förslaget fördelar även för pensionärerna anser uppborðsutredningen att förslaget likväl kan accepteras i princip. En samordning av de bestämmelser som gäller för olika grupper pensionärer torde dock böra ske, fortsätter utredningen. Det synes sålunda av bl. a. rättviseskäl ofrånkomligt att skyldigheten att vidkännas skatteavdrag på sidopension och lön göres lika omfattande för dem som åtnjuta statlig personalpension som för övriga pensionärer. *Centrala uppborðsnämnden* avstyrker särregler beträffande pensionärers sidoinkomster. Sådana särbestämmelser torde enligt nämnden komma att komplicera förfarandet, något som framgår av det omständliga system som föreslagits rörande de lokala skattemyndigheternas medverkan. Nämnden ifrågasätter därför om pensionärerna i detta hänseende bör behandlas annorlunda än andra skattskyldiga. *Överståthållarämbetet* och *Föreningen Sveriges Kronokamrerare* uttalar sig i samma riktning.

Statens organisationsnämnd förordar att reglerna för skatteavdrag på pensionärs sidoinkomster göres så enkla och enhetliga som möjligt. Med utgångspunkt från att de allmänna pensionerna sammantagna — åtminstone vid en utbyggd tilläggs pensionering — i regel kommer att utgöra pensionärernas huvudsakliga inkomst av tjänst föreslår nämnden att på summan av de allmänna pensionerna verkställas avdrag för preliminär A-skatt av pensionsmyndigheten, medan avdrag för övriga inkomster av tjänst verkställas med 25 procent av vederbörande arbetsgivare, pensionsanstalt etc.

Sveriges häradskrivareförening erinrar om att förslag för några år sedan framlades om uttagande av källskatt å sidoinkomster i största allmänhet. Ehuru detta förslag, såväl för den enskilde som för det allmänna, skulle få ojämförligt större verkan, lades det inte till grund för lagstiftning. Att nu ställa pensionärerna i särklass i detta avseende förefaller inte vara lämpligt, tillägger föreningen.

Å andra sidan ifrågasätter *länsstyrelsen i Malmöhus län* och *kronokamrerarna i Malmö* och *Hälsingborg* om icke pensionsmyndighetens skatteavdrag skulle kunna inriktas på att omfatta även andra inkomster än pensioner. Genom att inkludera inkomster av fastighet och kapital skulle nära överensstämmelse mellan preliminär och slutlig skatt kunna vinnas för ytterligare stora grupper pensionärer.

Beträffande den föreslagna skatteavdragsskyldigheten vid sidopension förutsätter *delegationen för pensionsutbetalning* att i de fall allmän tilläggs pension skall samordnas med sidopension i form av statlig personalpensionsförmån och utbetalas tillsammans med denna skatteavdraget å båda förmånerna alltid göres av den myndighet som har att utbetala den statliga personalpensionsförmånen.

Den föreslagna speciella regeln för skatteavdrags verkställande i de fall att pensionärs sidopensioner är så stora, att den allmänna pensionen icke förslår till skatteavdrag, har särskilt berörts i några yttranden.

Riksräkenskapsverket anser att det bör övervägas att i dessa fall skatteavdrag med förslagsvis minst 25 procent bör göras vid utbetalning av varje sådan pension.

Uppbördsutredningen anför följande.

Enligt betänkandet skall pensionsmyndigheten i vissa fall inte verkställa skatteavdrag å allmän pension och sidopension, ehuru pensionären har att erlagga preliminär A-skatt. För att undvika oklarhet om vem som i sådant fall är att anse som huvudsaklig arbetsgivare torde pensionsmyndigheten regelmässigt böra överlämna ärenden av detta slag till vederbörande lokala skattemyndighet, som har att närmare förordna i enlighet med uppbördsförordningens bestämmelser. Därvid torde ofta finnas anledning att beskriva särskild beräkningsgrund för preliminärskatten.

Uppbördsorganisationskommittén, *häradskrivaren i Malmö fögderi* och *uppbördsverket i Stockholm* framför liknande synpunkter på frågan. Uppbördsverket tillägger bl. a. följande.

Är pensionsmyndigheten huvudarbetsgivare skall myndigheten alltså icke fritagas från avdragsskyldighet trots att allmänpensionen icke förslår till av-

drag för all skatt. Är åter annan pensionsutbetalare huvudarbetsgivare bör för denne kunna fastställas att han skall draga skatt i samma utsträckning som pensionsmyndigheten, alltså även för sidopensioner, däri inbegripet allmänpensionen som i detta läge är sidopension. I förekommande fall bör annan pensionsutbetalare än pensionsmyndigheten kunna åläggas att vid sidan av myndigheten verkställa visst avdrag å den utbetalade pensionen.

Svenska försäkringsbolags riksförbund anser att i dessa fall pensionsmyndigheten bör underrätta utbetalare av sidopension, att denne skall verkställa skatteavdrag, och därvid även angiva storleken av den allmänna pensionen så att preliminär skatt kan beräknas för den sammanlagda intäkten och kvarstående skatt undvikas. Härigenom skulle även pensionärerna besparas åtskilliga problem som kanske kunde bli besvärande för många. De av de sakkunniga befarade tekniska komplikationerna på grund av den allmänna tilläggs pensioneringens indexreglering torde, enligt förbundet, icke behöva lägga hinder i vägen för det sålunda skisserade arrangemanget.

I fråga om skatteavdrag på pensionärs löneinkomst föreslås av de sakkunniga att skatteavdrag skall verkställas av arbetsgivaren med 25 procent av lönen. Flera av de lokala skattemyndigheter som avgivit yttrande över betänkandet har uttalat sin anslutning till detta förslag. Sådant tillstyrkande har framförts av *Föreningen Sveriges kronokamrerare, kronokamrerarna i Uppsala och Göteborg* samt *uppbördsverket i Stockholm*. Detta uppbördsverk anser dock att lokal skattemyndighet skall ha möjlighet att i dessa fall fastställa annan grund för skatteavdrag än avdrag med 25 procent för att källskatteavdraget i förekommande fall skall kunna anpassas närmare till den slutliga skatten.

Överståthållarämbetet däremot är tveksamt på denna punkt med hänsyn till den utvidgning av nu rådande skyldighet för arbetsgivare att verkställa skatteavdrag som förslaget innefattar. Ämbetet befarar även att förslaget kommer att medföra ett betydande merarbete för arbetsgivarna med uppbörden.

Riksräkenskapsverket och *uppbördsutredningen* förordar att i stället för avdrag med 25 procent skatteavdraget skall beräknas efter tabell. Uppbördsutredningen anför härom följande.

Uppbördsförordningens bestämmelser på detta område omfattas av det uppbördsutredningen lämnade utredningsuppdraget. Utan att i detta sammanhang taga ställning till de frågor utredningen sålunda har att pröva vill utredningen dock ifrågasätta, om inte skatteavdrag efter tabell skulle vara att föredraga beträffande löneinkomst som åtnjutes av pensionär. När fråga är om större inkomster uppnås utan tvekan bättre överensstämmelse mellan preliminär och slutlig skatt genom tabellavdrag. Beträffande mindre löneinkomster skulle tabellavdraget måhända ibland ge ett sämre resultat. Häremot bör dock ställas de uppenbara administrativa fördelar, som ligger däri att pensionärernas debetsedlar inte behöver förses med anteckning om särskild grund för preliminärskattens beräkning. — Oberoende av hur denna avdragsregel utformas bör lokal skattemyndighet givetvis alltid ha möjlighet att i individuella fall förordna om särskild grund för beräkning av preliminär skatt å lön.

För tillämpningen av det föreslagna systemet kräves en omfattande uppgiftsskyldighet mellan det ifrågasatta centrala uppbörsorganet, pensionsmyndigheten och utbetalare av sidopension. Sålunda har föreslagits att pensionsmyndigheten skall avisera det centrala uppbörsorganet om beslut dels om pension dels ock om att skatteavdrag verkställas av pensionsmyndigheten.

Kommittén för maskinell databehandling har inte funnit något att erinra och anför i anslutning härtill följande.

Avsikten är att riksförsäkringsverket som tekniskt hjälpmedel skall använda en datamaskin av typ IBM 1401. Kommittén anser sig mot bakgrund härav och det av uppbörsorganisationskommittén framlagda förslaget ha anledning understryka angelägenheten av att riksförsäkringsverket och riksskattenämnden utrustas med maskinella hjälpmedel som kan utan störande omgång korrespondera med varandra. Önskemålet härom blir, på den tekniska utvecklingens nuvarande ståndpunkt, tillgodosett med det av uppbörsorganisationskommittén föreslagna maskinsystemet. Skulle korrespondensmöjlighet inte finnas, torde man få räkna med antingen att riksförsäkringsverket i sinom tid, när datamaskiner börjar användas inom folkbokföring och uppörd, får byta maskinutrustning, vilket sannolikt skulle medföra avsevärda komplikationer för arbetet inom riksförsäkringsverket eller att man, om riksförsäkringsverket skall ha kvar den utrustning som beställts, under åtskilliga år framåt avsäger sig möjligheterna att på ömse håll, dvs. hos riksförsäkringsverket och riksskattenämnden, fullt ut tillgodogöra sig alla de fördelar som ligger i att båda organen är utrustade med datamaskiner. Emellertid synes utvecklingen gå mot att olika fabrikanter utformar sin utrustning så att utbyte av magnetband kan ske med maskin-anläggningar av andra fabrikat.

Svenska försäkringsbolags riksförbund kan inte finna skäl för en så vid uppgiftsskyldighet för utbetalare av pensioner och livräntor som den föreslagna. Förbundet anför bl. a. följande.

Det kan exempelvis icke vara rimligt, att ett försäkringsbolag som börjar utbetala livränta till en skadelidande då denne är i 20-årsåldern skall lämna uppgift härom till pensionsmyndigheten. När den tid kommer då vederbörande uppnår pensionsåldern, kan förhållandena vara så förändrade att de ursprungliga uppgifterna saknar relevans. Även då fråga är om ålderspension kan uppgifterna före folkpensionsåldern och ATP:s vanliga pensionsålder — 67 år — vara utan intresse vid tiden för påbörjat utbetalande av den allmänna pensionen. I mycket stor utsträckning förekommer det nämligen att arbetstagare har tillerkänts pension mellan 65 och 67 år uppgående till 65 % av lönen, varefter pensionen minskas till 10 % av lönen. Sistnämnda procenttal avser att komplettera den allmänna pensionen. Det är naturligtvis icke annat pensionsbelopp än nämnda 10 % av lönen som kan vara av betydelse för pensionsmyndigheten. Det må i detta sammanhang även erinras om att kvinnliga anställda i regel pensioneras vid 60 års ålder. Deras pensionsförmåner mellan 60 och 67 år kan ej heller vara av intresse för pensionsmyndigheten. Slutligen må understrykas att återbärings inverkan på pensionernas storlek icke kan med säkerhet bedömas långt före den tid då utbetalning skall ske.

Riksförbundet föreslår under hänvisning härtill att uppgiftsskyldighet icke skall åvila utbetalare av sidopension förrän under månaden före den

månad under vilken den skattskyldige uppnår 67 års ålder. Fall där skattskyldiga begär allmän tilläggspension före 67 års ålder eller fall av invalidpension torde kunna behandlas på sådant sätt att pensionsmyndigheten — sedan den skattskyldige i ansökan om pension uppgivit förekomsten av sidopension — infordrar uppgift från utbetalaren av denna sidopension.

Svenska arbetsgivareföreningen och Folksam ömsesidig livförsäkring uttalar sig på liknande sätt.

c) Tilläggspensioneringens inledningsskede

Svårigheterna att genomföra den av utredningen föreslagna ordningen redan under tilläggspensioneringens inledningsskede har i flera yttranden särskilt kommenterats.

Å ena sidan har i vissa yttranden svårigheterna understrukits men inte ansetts utgöra hinder för genomförande av utredningens förslag. Denna hållning intar *länsstyrelsen i Uppsala län* med stöd av yttrandena från de lokala skattemyndigheterna i länet samt *länsstyrelserna i Östergötlands och Kalmar län*. Det understrykes i dessa yttranden, att de framlagda förslagen kan förväntas medföra en icke oväsentlig ökning av arbetsbördan för de lokala skattemyndigheterna och följaktligen förorsaka ökade personalkostnader. *Länsstyrelsen i Östergötlands län* anför bl. a. följande.

Det framlagda förslaget synes innebära en godtagbar lösning av ifrågavarande uppgifter. Visserligen kan de föreslagna arbetsrutinerna synas komplicerade och arbetskrävande för såväl pensionsmyndigheten som de lokala skattemyndigheterna, men detta är ett pris, som måste betalas för den service, som anses böra lämnas pensionärerna i uppbornds- och skattefrågor. Redan under nuvarande förhållanden, då utbetalning av allmän tilläggspension ännu ej påbörjats, får de lokala skattemyndigheterna ej i ringa utsträckning biträda pensionärer, som vid sidan av allmän ålderspension uppbära annan pension, med besvarandet av förfrågningar från pensionsmyndighet rörande sidoinkomster m. m.

I andra yttranden har svårigheterna under inledningsskedet bedömts så stora att reformen blott bör genomföras partiellt för detta skede. I den riktningen uttalar sig sålunda *riksförsäkringsanstalten, riksräkenskapsverket, centrala uppborndsämnden, uppborndsorganisationskommittén, länsstyrelsen i Värmlands län, uppborndsverket i Stockholm, kronokamrerarna i Hälsingborg och Göteborg, Föreningen Sveriges kronokamrerare och Sveriges husradsskrivareförening*. Såsom tidigare nämnts har vissa av dessa remissmyndigheter tillika föreslagit att lagstiftningsåtgärderna tills vidare begränsas till att avse inledningsskedet.

Riksräkenskapsverket ifrågasätter om det överhuvudtaget är motiverat att såsom föreslagits verkställa skatteavdrag på utbetalningar av ålderspensioner under de första åren med hänsyn till den relativt obetydliga storleken av dessa pensioner för de årskullar det gäller. De skäl som gäller gentemot skatteavdrag å folkpension synes förtjäna beaktande även i detta sammanhang.

Även *kronokamreraren i Göteborg* synes vilja förorda, att de aktuella åt-

gårderna får anstå intill dess övergången till ett mera mekaniserat system för folkbokföring och skatteuppbörd beräknas ske.

Länsstyrelsen i Värmlands län framhåller, att ny personal kommer att behöva anställas hos de lokala skattemyndigheterna som en följd av det föreslagna systemet. Länsstyrelsen finner detta vara betänkligt, emedan vid införandet av databehandlingssystemet en stor del av personalen inom en snar framtid måste sluta sina anställningar. Länsstyrelsen anser det angeläget att frågan om de lokala skattemyndigheternas organisation och personal snarast möjligt erhåller en definitiv lösning.

Föreningen Sveriges kronokamrerare ifrågasätter om det är välbetänt att före den bebådade utvidgade mekaniseringen av folkbokförings- och uppbördsförfarandet införa en tämligen vidlyftig administrativ apparat för tilläggspensionärernas skatteavdrag. Starka skäl talar för att det tills vidare får anstå med särbestämmelser för de tilläggspensionsberättigade.

Sveriges häradskrivareförening förordar att den föreslagna reformen nu begränsas till att avse blott tilläggspensioneringens inledningsskede och att därvid blott stadgas, att preliminär skatt skall uttagas för tilläggspension jämte folkpension med de av utredningen föreslagna begränsningarna. Föreningen anför bl. a. följande.

Föreningen ställer sig mycket tveksam till lämpligheten av att under pågående, långt framskriden utredning om uppbördsväsendets organisation tillskapa de övriga speciella uppbördsregler, som utredningsmännen föreslår, för det jämförelsevis ringa fåtal pensionärer, som kan komma att beröras därav under tiden, till dess nytt uppbördssystem kan beräknas bliva infört. De ingrepp, som föreslås, berör dessutom i uppbördssammanhang så betydelsefulla begrepp som huvudsaklig anställning och beskattning av sidoinkomster. Utredningsmännen synes själva ha kommit till det resultatet att bestämmelserna är principiellt sett så pass vittgående att de inte kan rymmas inom uppbördsförordningens ram utan tarvar en särskild förordning vid sidan därav. Detta ställer nya krav på arbetsgivarnas författningsskänedom. Föreningen finner det vara betänkligt att förelägga arbetsgivarna att sätta sig in i nya, från nuvarande ordning avvikande regler, för att måhända inom en nära framtid nödgas begära av dem att medverka i de andra arbetsrutiner, som ett mera avancerat databehandlingssystem kan påfordra. — — —

De administrativa åtgärder, som utredningsmännen föreslår för underlättande av pensionärernas skatteinbetalning, synes vara jämförelsevis enkla att bemästra i ett automatiserat uppbördssystem. I det nuvarande systemet är det däremot förenat med en betydande arbetsinsats att göra sådana avsteg från arbetsrutinen, som särexpediering av skattehandlingar för pensionärerna innebär. I annat sammanhang har dessutom föreslagits att sjukförsäkringsbeskedet skall slopas och att skattekortet skall givas sådan utformning att det kan ersätta försäkringsbeskedet. — — — Om skattekortet sålunda skulle ersätta försäkringsbeskedet, kan det inte samtidigt användas för pensionärernas skatteinbetalning på sätt utredningsmännen tänkt sig. Det kan för övrigt starkt ifrågasättas, om de fördelar pensionärerna skulle få genom utredningsmännens förslag, svarar mot det arbete, som i ett manuellt betonat uppbördssystem kräves för dess genomförande.

Även *överståthållarämbetet och uppbördsverket i Stockholm* uttalar sig för att åtgärderna nu begränsas till att möjliggöra skatteavdrag på allmän

pension men att i övrigt uppbördsförordningens bestämmelser blir tillämpliga. Skatteberäkningen kan därvid ske i överensstämmelse med vad som tillämpas vid den samordnade utbetalningen av statlig tjänstepension och folkpension.

Uppbördsutredningen föreslår, att under övergångstiden pensionsmyndighetens skyldighet att verkställa skatteavdrag inskränkes till att avse blott den pension myndigheten själv utbetalar. För sidopensioner och löneinkomster skulle uppbördsförordningens allmänna bestämmelser om skyldighet för den huvudsaklige arbetsgivaren att verkställa skatteavdrag fortfarande gälla. Särskild markering av pensionärernas personplåtar och debetsedlar torde inte erfordras för fullgörande av sådana skatteavdrag. Pensionsmyndigheten synes nämligen årligen kunna insända till de lokala skattemyndigheterna maskinellt upprättade förteckningar över de pensionärer som ifrågakommer till skatteavdrag å allmän pension och på dessa förteckningar erhålla uppgift om debetsedelsnummer, skattetabell, kolumn och beloppet av kvarstående skatt. — Huvudsaklig arbetsgivare som utbetalar sidopension eller lön till pensionär skulle med den här antydda ordningen verkställa skatteavdrag för preliminär skatt på vanligt sätt med ledning av pensionärens debetsedel å sådan skatt. Däremot torde denne arbetsgivare i regel ej behöva göra avdrag för kvarstående skatt.

Uppbördsorganisationskommittén drar upp riktlinjerna för ett enklare avdragsförfarande, som förordas av kommittén. I överensstämmelse med vad utredningen föreslagit skall preliminär skatt i princip utgå för folkpension, när vederbörande uppbär tilläggspension och skatteavdrag skall göras för denna. Skatteavdragen på allmän pension bör göras efter viss schablon, därvid hänsyn tas till kommunalskattelagens regler om avdrag för väsentligen nedsatt skatteförmåga. Om pensionstagaren så begär eller lokal skattemyndighet därom beslutat, skall riksförsäkringsverket verkställa skatteavdrag med förhöjt belopp. När skäl därtill föreligger skall lokal skattemyndighet kunna besluta att skatteavdrag skall göras med lägre belopp. Uppgift om pensionstagarnas debetsedelsnummer skall pensionsmyndigheten erhålla genom förmedling av vederbörande lokala skattemyndighet. Valet av förfaringssätt torde härvidlag bli beroende av de tekniska förutsättningar som kommer att förefinnas. Pensionsmyndigheten skall sålunda vid beräkningen av preliminärskatteavdraget inte ta hänsyn till eventuella sidopensioner. På sidopensioner och löneinkomster verkställs i förekommande fall avdrag för preliminär och kvarstående skatt enligt nu gällande bestämmelser, d. v. s. av den hos vilken pensionstagaren har sin huvudsakliga arbetsanställning eller eljest uppbär sin huvudsakliga inkomst av tjänst. Frågan huruvida löneutbetalare eller sidopensionsinrättning är sådan huvudsaklig arbetsgivare att A-skatteavdrag skall verkställas där, bedömes med bortseende från eventuell folkpension och allmän tilläggspension. Pensionsmyndigheten skall verkställa avdrag för kvarstående skatt endast om pensionstagaren så begär eller lokal skattemyndighet så förordnar.

Kommittén uppgjer att med det av kommittén framförda alternativa försla-

get vinnes att pensionärerna är anslutna till uppbördssystemet på samma sätt som övriga inkomsttagare, men att man sört för att skatteavdrag verkställas på den allmänna pensionen i de fall så är befogat. Eventuella arbetsgivare resp. andra pensionsutbetalande institutioner berörs inte av särbestämmelser; något särskilt förfarande med pensionstagarnas debetsedlar erfordras inte. Pensionstagaren själv får i samband med pensionsutbetalningen uppgift om storleken av det av pensionsmyndigheten gjorda skatteavdraget.

Utredningens förslag att pensionärernas skattekort genom den lokala skattemyndighetens försorg skall tillställas pensionsmyndigheten för att av denna användas i stället för debetsedel vid beräkning av skatteavdrag har kommenterats i några yttranden. Det framhålles sålunda att framställning gjorts om slopande av de av sjukförsäkringsbeskeden varvid skattekortet avsågs skola ersätta dessa besked. Mot bakgrunden härav finner riksförsäkringsanstalten det olyckligt om vissa sjukkasemedlemmar inte skulle ha tillgång till sina skattekort. Svenska sjukkasförbundet, uppbördsorganisationskommittén, statens organisationsnämnd och socialförsäkringsadministrationsnämnd uttalar sig i samma riktning.

Delegationen för pensionsutbetalning framhåller, att de administrativa svårigheter som delegationen — på grund av omfattningen av skattearbetet — kanske mer än någon annan »arbetsgivare» mött under de sista två årsperioderna i huvudsak förorsakats av allt manuellt arbete som föregått de maskinella bearbetningarna. Införandet av debetsedlar å slutlig skatt har förorsakat mycket merarbete för delegationens del förutom att det medfört många tidsödande förfrågningar hos de lokala skattemyndigheterna. Härtill kommer all oro och irritation som det nuvarande systemet måste skapa bland pensionärerna. Från denna utgångspunkt vill delegationen kraftigt understryka angelägenheten av att skattekort och den undre delen av slutskattsedeln direkt överlämnas till pensionsmyndigheten från den lokala skattemyndigheten. Delegationen förutsätter att samma arbetsbesparande metod skall kunna tillämpas gentemot andra »huvudsakliga arbetsgivare» med mycket stort antal skatteavdragsfall.

Beträffande den föreslagna S-markeringen av pensionärs personplåt i de fall, att skatteavdrag skall verkställas av pensionsmyndigheten har statistiska centralbyrån inte funnit anledning till erinringar i princip. Centralbyrån har beträffande den manuella S-markeringen av debetsedlar för nyblivna pensionärer förordat — i motsats till de sakkunniga, som tänkt sig en viss fördelning mellan länsbyråerna för folkbokföringen och de lokala skattemyndigheterna — att markeringen helt utföres av de lokala skattemyndigheterna. Uppbördsorganisationskommittén tillstyrker att redan nu på adressplåtarna införes en särskild markering för dem som tillerkännes tilläggspension å minst 100 kr. för månad. En sådan markering är enligt kommittén ägnad att underlätta övergången till ADB-system.

Delegationen för pensionsutbetalning finner S-markering i tryckplåtarna för de skattskyldiga pensionärerna vara ändamålsenlig och förutsätter att

detta bokstavssystem är utbyggbart så att även andra i skatteavdragshänseende stora arbetsgivare kommer i åtnjutande av dess fördelar. I alla händelser bör det enligt delegationens mening tillämpas beträffande folkpensionärer och statliga personalpensionstagare. Erfarenheten har visat att det är särskilt svårt att förmå gamla och sjuka att överlämna sina debetsedlar till den utbetalande myndigheten.

Länsstyrelsen i Östergötlands län föreslår ytterligare specialmarkering av pensionärers personplåtar. Betydande arbetsbesparing skulle vinnas om det kunde framgå av personplåten huruvida skattskyldig med B-skatt över huvud kan ifrågakomma för skatteavdrag genom pensionsmyndighetens försorg. En särskild markering bör därför ske så snart tilläggspension utgår med minst 100 kr. per månad.

Föreningen Sveriges kronokamrerare föreslår att systemet med S-markering kompletteras med förteckningar rörande de pensionärer, för vilka pensionsmyndigheten skall verkställa skatteavdrag. Pensionsmyndigheten bör tillställa de lokala skattemyndigheterna dessa förteckningar för underlättande av urplockning av debetsedlar som skall markeras. Även länsbyråerna torde komma att behöva sådana förteckningar.

Centrala uppborädsnämnden avstyrker särskild S-markering och förordar i stället förteckningar över pensionärerna. Nämnden anför följande.

Förverkligandet av de i betänkandet framlagda förslagen kommer att medföra en icke oväsentlig ökning av de lokala skattemyndigheternas arbete och synes också försäkra ökade personalkostnader. De nytillkommande arbetsuppgifterna komma huvudsakligen att infalla vid kalenderårets början och slut, då redan nu svårigheter föreligga att medhinna förefintliga arbetsuppgifter. Enbart bestyret med att gå igenom samtliga debetsedlar och plocka ut dem som ha S-markering, är omständligt och tidskrävande under en redan vid nuvarande förhållanden förefintlig arbetsstopp hos de lokala skattemyndigheterna. Även länsbyråernas arbetsbörda kommer att öka genom den föreslagna manuella S-markeringen i vissa fall. Det torde under angivna förhållanden vara nödvändigt att försöka finna en sådan lösning på problemet, att förfarandet i görligaste mån förenklas åtminstone under övergångstiden från 1963 fram till dess den väntade omorganisationen av folkbokförings- och uppborädsväsendet genom användning av databehandlingsmaskiner träder i kraft.

En tänkbar utväg till förenkling synes vara att pensionsmyndigheten upp- rättar och tillställer de lokala skattemyndigheterna förteckningar över de ifrågavarande pensionärerna. Sistnämnda myndigheter komplettera förteckningarna med sådana uppgifter, som kunna anses ha betydelse för pensionsmyndighetens arbete med skatteavdrag, såsom om vederbörande har A- eller B-skatt, debetsedelsnummer, eventuellt ändrad mantalsskrivningsort, belopp å förefintlig kvarstående skatt m. m. Eventuella underrättelser till pensionärerna synes också böra göras av pensionsmyndigheten.

Skulle emellertid S-markering befinnas vara mest ändamålsenligt, bör de lokala skattemyndigheternas arbete i detta avseende kunna underlättas, om myndigheterna finge ett särskilt register på de ifrågavarande pensionärerna. Samtidigt som en S-markering skett å personplåten kunde ett avtryckskort — helst i annan färg än vit — färdigställas och översändas till vederbörande lokala skattemyndighet som med dessa avtryckskort bildade ett register på

lämpligt sätt uppställt. Med ledning av registret skulle ett utplockande av respektive debetsedlar kunna ske snabbare än om hela antalet debetsedlar måste genomgå för att finna dem, som markerats med ett S.

Även *uppbördsutredningen* föreslår, som nämnts, att särskilda förteckningar får ersätta den föreslagna S-markeringen.

I fråga om ikraftträdandet av bestämmelserna om skatteavdrag på allmän pension uttalar sig *Sveriges folkpensionärers riksorganisation*. Organisationen föreslår att ikraftträdandet uppskjutes till år 1964, då pensionärernas inkomstförhållanden stabiliserats.

Departementschefen

Det förslag rörande formerna för skatteavdrag på allmän tilläggspension som framlagts av de sakkunniga är utformat med utgångspunkt från att automatisk databehandling (ADB) införes inom folkbokförings-, taxerings- och uppbördsväsendet. De sakkunniga har på olika sätt sökt att för tilläggs-pensionärernas del utnyttja de möjligheter till effektivisering av skatteuppbörden som tillgången till ADB-maskiner erbjuder såväl inom socialförsäkringen som inom skatteväsendet. Förslagen innebär bl. a. att tilläggs-pensionärer skall vara skyldiga att vidkännas preliminärskatteavdrag i större utsträckning än övriga löntagare och pensionärer. Så t. ex. skall källskatteavdrag i princip beräknas såväl för den allmänna pensionen som för pensionärernas övriga pensioner och löneinkomster. Enligt allmänna regler är för löntagare eller pensionär blott *en* arbetsgivares utbetalningar föremål för skatteavdrag.

Slutlig ställning har ännu icke tagits till frågan om att utrusta folkbokförings- och uppbördsmyndigheterna med ADB-maskiner. Förslag till en sådan reform har emellertid framlagts av uppbördsorganisationskommittén dels i principbetänkande den 19 december 1960 (SOU 1961:4) och dels i ett andra betänkande den 16 april 1962 (SOU 1962:18). Det senare betänkandet innehåller ett utarbetat förslag till övergång till registrerings- och redovisningsarbete med hjälp av ADB-maskiner inom folkbokföring, taxering och uppbörd. Tidpunkten för övergången föreslås till årsskiftet 1966/67. Därvid förutsättes att viss försöksverksamhet på området kan påbörjas hösten 1963.

För tiden fram till ADB-systemets införande på folkbokförings-, taxerings- och uppbördssidan kan det föreslagna förfarandet för skatteavdrag på allmän tilläggspension inte utan vidare tillämpas. För att möjliggöra en omedelbar tillämpning har de sakkunniga utarbetat en särskild metod med markering m. m. av tilläggs-pensionärers uppbördskort och debetsedlar att tillämpas under övergångstiden. Härigenom skulle pensionsmyndigheter, arbetsgivare och andra berörda kunna i det enskilda fallet tillämpa de nya reglerna för skatteavdrag å tilläggs-pensionärers inkomster. De sakkunniga har emellertid räknat med att ADB-systemet för folkbokföring, taxering och uppbörd skulle kunna genomföras redan vid årsskiftet 1965/66. Antalet

tilläggs pensionärer med pension av sådan storlek att de berörs av de särskilda reglerna för övergångsperioden har av de sakkunniga beräknats till 8 500 för år 1963, 19 100 för år 1964 och 32 200 för år 1965.

Förslaget om övergång till ett ADB-system inom folkbokföring, taxering och uppbörd avser i första hand att åstadkomma en arbetsrationalisering. Pågående utredningsarbete har därför närmast sökt klarlägga storleken av rationaliseringsvinsten och vilka åtgärder som erfordras för att anpassa nuvarande folkbokförings-, taxerings- och uppbördsorganisation till ett mera mekaniserat system.

Det är inte omöjligt, att ett ADB-system, utöver ren rationaliseringsvinst, ger tillfällen till viss effektivisering av t. ex. skatteuppbörden. Det är sålunda tänkbart, att ett ADB-system skulle erbjuda större möjligheter till kommunikation myndigheterna emellan och mellan myndigheter och arbetsgivare och att dessa möjligheter kan utnyttjas för att åstadkomma bättre överensstämmelse mellan preliminär och slutlig skatt. Dessa frågor torde få undersökas generellt, om pågående överväganden om övergång till ett ADB-system skulle resultera i ett positivt beslut.

Med hänsyn härtill kan betänkligheter hysas mot att föregripa ett ställningstagande på detta område och redan nu införa särskilda uppbördsregler för tilläggs pensionärerna i syfte att tillvarata ADB-systemets möjligheter till effektivisering av skatteuppbörden. Under sakkunnigförslaget remissbehandling har även framkommit erinringar mot sådan särslagstiftning. Dessa invändningar ger vid handen, att en mera begränsad målsättning för den nu aktuella lagstiftningen är motiverad. Det synes således vara lämpligast om uppbördsreglerna för tilläggs pensionärerna i allt väsentligt anknytes till gällande uppbördsbestämmelser och endast innehåller de avvikelser som betingas av pensionärernas antal och särskilda förhållanden. Skärpta regler för skatteavdrag synes inte böra införas isolerat för denna grupp skattskyldiga.

I detta sammanhang vill jag erinra om de regler som gäller för skatteavdrag å statlig personalpension. Sedan den 1 juli 1959 tillämpas vid utbetalning av statlig personalpension i allmänhet vissa särskilda bestämmelser. Dessa innebär att skatteavdrag beräknas å pensionens totalbelopp även om däri ingår folkpensionsförmån men att källskattebeloppet för den som icke är skyldig att erlägga folkpensionsavgift eller sjukförsäkringsavgift beräknas utan sådana avgifter. Härtill kommer bestämmelser om viss förskjutning i tiden av skatteavdrag för kvarstående skatt.

Vägande skäl talar för att de särskilda uppbördsreglerna för tilläggs pensionärer begränsas till att avse vad som erfordras för pensionsbestämmelsernas tillämpning inom nuvarande uppbördssystem. De ytterligare ändringar av teknisk natur som erfordras, därest den av uppbördsorganisationskommittén föreslagna reformen genomföres, torde få övervägas inom denna kommitté. Frågan om en effektivisering av skatteuppbörden för tilläggs pensionärer torde slutligt få prövas i samband med spørsmålet om allmän effektivisering av uppbörden.

Från dessa utgångspunkter vill jag förorda bestämmelser av i huvudsak följande innehåll.

Pensionsmyndigheten skall verkställa skatteavdrag blott i de fall pensionsmyndigheten enligt allmänna regler är att anse som huvudsaklig arbetsgivare och utbetalar pensionsförmåner av sådan storlek att dessa förmåner kan beräknas föranleda skatt. Härav följer att skatteavdrag inte skall verkställas för enbart folkpensionsförmån. Med hänsyn till reglerna om extra avdrag för nedsatt skatteförmåga för den vars inkomst huvudsakligen utgjorts av folkpension torde, på sätt de sakkunniga föreslagit, skyldighet att verkställa skatteavdrag böra inträda först när tilläggs pensionen uppgår till minst 1 200 kr. för år. Skatteavdragets storlek beräknas i dessa fall med hänsyn till såväl tilläggs pension som folkpension. Dock bortses från sådana folkpensionsförmåner som är inkomstprövade. Även vid prövning av frågan om pensionsmyndigheten är att anse som huvudsaklig arbetsgivare bör bortses från inkomstprövade folkpensionsförmåner. Skyldighet synes icke böra föreligga för pensionsmyndigheten att utan uttrycklig begäran från pensionären verkställa skatteavdrag för sidoinkomst.

Avgörandet huruvida pensionsmyndigheten skall verkställa skatteavdrag torde i flertalet fall icke vålla tvekan. Om tilläggs pensionen uppgår till minst 1 200 kr. för år torde pensionsmyndigheten oftast vara att anse som huvudsaklig arbetsgivare. Pensionsmyndigheten bör därför kunna underlåta skatteavdrag endast om det visas eller finnes uppenbart att annan är huvudsaklig arbetsgivare eller att pensionären har att erlagga B-skatt.

Skatteavdragen bör beräknas efter den kolumn och skattetablell, som den lokala skattemyndigheten på vanligt sätt anger, eller i förekommande fall efter den särskilda beräkningsgrund den lokala skattemyndigheten beslutar. Pensionsmyndigheten bör dock icke behöva använda skattetablell utan torde — liksom bl. a. delegationen för pensionsutbetalning — få verkställa egen maskinell beräkning av skattebeloppen med tillämpning av de grunder uppbördsförordningen anger. I fråga om pensionär, som inte har att erlagga folkpensionsavgift eller sjukförsäkringsavgift, bör källskattebeloppet beräknas utan sådan avgift.

Om pensionsmyndigheten är att anse som huvudsaklig arbetsgivare, bör skyldighet icke föreligga för annan arbetsgivare att verkställa skatteavdrag. Å andra sidan skall pensionsmyndigheten såsom huvudsaklig arbetsgivare i förekommande fall verkställa avdrag också för kvarstående skatt. I fråga om kvarstående skatt synes bestämmelser motsvarande dem som gäller för avdrag å statlig personalpension böra tillämpas.

De sakkunniga har sökt befria pensionärerna från skyldigheten att insända debetsedlar till pensionsmyndigheten. Denna myndighet skulle enligt de sakkunnigas förslag erhålla de för skatteavdragens beräkning och redovisning erforderliga uppgifterna direkt från lokal skattemyndighet genom skattekort å preliminär skatt och den nedre delen av debetsedeln å slutlig skatt. Det skulle nämligen åligga den lokala skattemyndigheten att före debetsedlarnas utsändande till de skattskyldiga avskilja skattekort och den nedre

delen av slutskattesedeln från tilläggpensionärernas debetsedlar och insända dem till pensionsmyndigheten. För att särskilja tilläggpensionärernas debetsedlar har de sakkunniga, som förut antytts, föreslagit särskilda markeringar på adressplåtarna och manuella anteckningar på redan tryckta stommar till debetsedlar.

En lösning som innebär, att de ifrågavarande skattskyldiga icke behöver insända debetsedlarna till pensionsmyndigheten synes i hög grad önskvärd. En betydande arbetsbesparing hos pensionsmyndigheten skulle otvivelaktigt uppnås, om denna kunde erhålla för skatteavdragen erforderliga data direkt från den lokala skattemyndigheten. Även för pensionärerna synes en sådan direkt kommunikation mellan uppbörds- och pensionsmyndigheter innebära en väsentlig fördel.

Emot den föreslagna lösningen har emellertid kritik framkommit under remissbehandlingen. Det har framhållits, att pensionärerna icke bör bli berövade skattekortet. Vidare har gjorts gällande att systemet med särskild markering på adressplåtarna och debetsedlarna skulle vålla de lokala skattemyndigheterna ett betydande merarbete.

Dessa vid remissbehandlingen framkomna synpunkter synes i görlig mån bli beaktade på följande sätt. I ansökan om pension får den pensionsökande lämna vissa uppgifter för verkställande av skatteavdrag under löpande år. Eventuellt ytterligare erforderliga uppgifter får inhämtas från lokal skattemyndighet. För de därpå följande åren erhåller pensionsmyndigheten motsvarande uppgifter på kort, som pensionsmyndigheten framställer maskinellt och utsänder till de lokala skattemyndigheterna för komplettering. Kortet sändes lämpligen till den lokala skattemyndighet som utfärdat debetsedel å preliminär skatt för året näst före det inkomstår uppgifterna avser. Om på grund av pensionärs flyttning uppgifterna om preliminär och kvarstående skatt skall lämnas av skilda lokala skattemyndigheter, torde kortet få sändas mellan dessa myndigheter. Sedan kortet blivit vederbörligen ifyllda, återsändes de till pensionsmyndigheten. Det bör slutligen äligga denna att underrätta pensionärerna, att de icke behöver iaktta vad som på debetsedlarna sägs om insändande eller uppvisande av debetsedlar.

Flertalet av de bestämmelser som erfordras för genomförande av en reform i enlighet med de här uppdragna riktlinjerna kan utfärdas i administrativ ordning. Ett par ändringar i uppbördsförordningen erfordras dock. Sålunda bör 3 § 3 mom. omformuleras i syfte att bemyndiga Kungl. Maj:t att förordna, att preliminär A-skatt skall utgå för folkpension som utbetalas tillsammans med tilläggpension. Vidare bör genom ett tillägg till anvisningarna till 40 § klargöras, att skyldighet att överlämna debetsedel till arbetsgivaren icke föreligger vid utbetalning av allmän pension från allmän försäkringskassa eller riksförsäkringsverket.

Den föreslagna direktkontakten mellan utbetalande myndighet och lokal skattemyndighet torde i och för sig kunna tänkas även i andra sammanhang, t. ex. vid utbetalning av statlig personalpension. Avgörande synes bli den belastning på de lokala skattemyndigheterna som systemet medför.

Vissa undersökningar härav är att vänta. För att möjliggöra en eventuell, framtida utvidgning av den kategori arbetsgivare, som får del av de för skatteavdragens beräkning erforderliga uppgifterna på annat sätt än genom debetsedlarna, torde tillägget till anvisningarna till 40 § böra ge Kungl. Maj:t bemyndigande att utsträcka stadgandets giltighet även till andra fall än utbetalning av allmän pension.

I samband härmed torde ytterligare två frågor rörande källskatt å pension få beröras.

Såsom tidigare nämnts gäller vissa särskilda regler för skatteavdrag å statlig personalpensionsförmån. Dessa regler infördes sedan en samordning mellan tjänstepension och folkpension kommit till stånd inom den statliga sektorn och i följd därav en gemensam pensionsutbetalning organiserats genom delegationen för pensionsutbetalning.

Frågan om införande av en motsvarande samordning mellan *kommunala tjänstepensioner* och allmän pension och av sådan gemensam pensionsutbetalning är för närvarande föremål för överväganden inom berörda organisationer. Om en dylik samordning skulle överenskommas jämväl på den kommunala sektorn, torde frågan om utsträckande av de särskilda reglerna för skatteavdrag på statlig personalpension till jämväl kommunal personalpension bli aktuell. Nuvarande bestämmelser i 3 § 3 mom. och 39 § 1 mom. sista stycket uppbördsförordningen bemyndigar Kungl. Maj:t att på ifrågakvarande område utfärda särskilda bestämmelser blott såvitt avser statlig personalpension. En viss omformulering torde böra ske för att bemyndigandet skall kunna omfatta jämväl annan personalpension som samordnats med allmän pension.

Denna omformulering är icke avsedd som ett ställningstagande till frågan om särskilda bestämmelser på området bör utfärdas. Denna fråga kan icke bedömas förrän ett definitivt förslag till samordning föreligger. Den förordade författningsändringen torde få ses som en åtgärd för att möjliggöra en överenskommelse av antytt innehåll.

I fråga om skyldighet att verkställa *skatteavdrag å pension, livränta eller annan skattepliktig ersättning från försäkringsanstalt* innehåller 10 § uppbördsförordningen en beloppsgräns. Enligt denna bestämmelse skall preliminär A-skatt icke utgå, när det från försäkringsanstalten utbetalade beloppet uppgår till högst 1 500 kr.

I till finansdepartementet inkomna skrivelser har Kommunernas pensionsanstalt och Svenska försäkringsbolags riksförbund hemställt om ändring av nämnda bestämmelse i två hänseenden. Dels har yrkats en höjning av beloppsgränsen och dels har föreslagits en omformulering av stadgandet så att det kommer att omfatta även andra pensioner och livräntor än sådana som utbetalas av försäkringsanstalt.

I fråga om beloppsgränsen må nämnas följande. Enligt 4 § 1 mom. uppbördsförordningen stadgas, att källskatttabellerna icke skall upptaga preliminär skatt för taxerad inkomst understigande 2 400 kr. Detta belopp fastställdes av 1961 års höstriksdag (prop. 1961:188; BevU 79); tidigare

gällde i sådant hänseende en gräns av 1 200 kr. Genom att gränsen är lägre enligt 10 § än enligt 4 § uppstår vissa svårigheter i tillämpningen. I skrivelserna har därför förordats att gränsen enligt 10 § fördubblas på sätt skedde förra året i fråga om det i 4 § 1 mom. angivna lägsta beloppet för uttagande av preliminär A-skatt enligt skattetabell.

Förslaget om en utvidgning av den kategori pensioner m. m. som avses med ifrågavarande bestämmelse i 10 § uppbördsförordningen har motive-rats med att kommunala och enskilda personalpensioner i stor utsträckning icke utgår på grund av försäkring och därför icke utbetalas av försäkrings-anstalt. De skäl som talar för att försäkringsanstalterna befrias från arbetet med skatteavdrag på mindre pensioner talar även för att samma admini-strativa lättnader beredes i fråga om annan pensionsutbetalning.

De i skrivelserna framförda önskemålen synes böra tillgodoses. Den i 10 § uppbördsförordningen angivna beloppsgränsen bör därför höjas till 3 000 kr. och avse alla pensioner och livräntor. I fråga om skattepliktiga ersättningar av annat slag bör denna beloppsgräns dock — liksom hittills — begränsas till ersättningar som utgår från försäkringsanstalt.

Den i våras beslutade omläggningen av socialförsäkringslagstiftningen nödvändiggör vissa ändringar i uppbördsförordningen. Det rör sig här om rent *tekniska ändringar* för att anpassa uppbördsförordningens terminologi och hänvisningar till den nya lagen om allmän försäkring m. m. De för-fattningsrum som behöver ändras i sådant hänseende är 1 §, 3 § 3 mom., 4 § 3 mom., 10 och 25 §§ samt 27 § 1 mom. uppbördsförordningen. Dessa ändringar synes lämpligen kunna ske i detta sammanhang.

Förslag till de ändringar i uppbördsförordningen som föranleds av vad jag anfört i det föregående har utarbetats inom finansdepartementet. Under åberopande av det sagda hemställer jag att Kungl. Maj:t måtte genom proposition föreslå riksdagen att antaga detta förslag till *förordning om ändring i uppbördsförordningen den 5 juni 1953 (nr 272)*.

Med bifall till vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt förordnar Hans Kungl. Höghet Regenten att till riksdagen skall av-låtas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Olof Sundström

De sakkunnigas förslag

till

förordning om ändring i uppbördsförordningen den 5 juni 1953 (nr 272)

Härigenom förordnas, att 3 § 2 mom., 4 § 2 mom., 10 § och 40 § uppbördsförordningen den 5 juni 1953¹ skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives, samt att till 3 § förordningen skall fogas ett nytt moment, betecknat 4 mom., och till 39 § samma förordning ett nytt moment, likaledes betecknat 4 mom., av nedan angivna lydelser.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

3 §.

2 m o m. Preliminär skatt — — — preliminär B-skatt.

1. *Preliminär A-skatt* skall med de undantag, som framgår av vad nedan i detta moment och i 10 § sägs, i den skattskyldiges hemortskommun för inkomståret utgöras för sådan inkomst av tjänst, vilken helt eller delvis utgår i penningar och vilken hänför sig till den skattskyldiges huvudsakliga arbetsanställning eller eljest utgör hans huvudsakliga inkomst av tjänst. För inkomst av sådan huvudsaklig arbetsanställning hos fysisk person eller dödsbo, som är avsedd att vara kortare tid än en vecka, skall dock preliminär A-skatt erläggas endast om vad som utbetalats utgör utgift i en av arbetsgivaren bedriven rörelse.

Med tjänst — — — till avdrag.

Preliminär A-skatt — — — av inkomsten.

Är den, — — — av tjänst.

Är i — — — preliminär A-skatt.

2. *Preliminär B-skatt* — — — särskild debitering.

2 m o m. Preliminär skatt — — — preliminär B-skatt.

1. *Preliminär A-skatt* skall med de undantag, som framgår av vad nedan i detta moment, i 4 mom. och i 10 § sägs, i den skattskyldiges hemortskommun för inkomståret utgöras för sådan inkomst av tjänst, vilken helt eller delvis utgår i penningar och vilken hänför sig till den skattskyldiges huvudsakliga arbetsanställning eller eljest utgör hans huvudsakliga inkomst av tjänst. För inkomst av sådan huvudsaklig arbetsanställning hos fysisk person eller dödsbo, som är avsedd att vara kortare tid än en vecka, skall dock preliminär A-skatt erläggas endast om vad som utbetalats utgör utgift i en av arbetsgivaren bedriven rörelse.

Med tjänst — — — till avdrag.

Preliminär A-skatt — — — av inkomsten.

Är den, — — — av tjänst.

Är i — — — preliminär A-skatt.

2. *Preliminär B-skatt* — — — särskild debitering.

4 m o m. *Preliminär A-skatt för skattskyldiga, som uppbära pension enligt lagen om försäkring för allmän tilläggspension, skall under de i förordningen om skatteavdrag å allmän tilläggspension m. m. angivna förut-*

¹ Senaste lydelse av 3 § 2 mom. se 1954: 340, av 4 § 2 mom. se 1960: 175, av 10 § se 1959: 516 och av 40 § se 1958: 300.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

sättningarna utgå och beräknas enligt vad i nämnda förordning stadgas.

4 §.

2 m o m. I skattetabellerna — — — skattskyldiga, nämligen

1) gift, med maken sammanlevande manlig inkomsttagare, där maken har en sammanräknad nettoinkomst å minst tretusen kronor;

2) annan gift, — — — 1) sägs;

3) ogift inkomsttagare.

Gift med — — — av skattskyldiga.

Gift, med — — — 2) avses.

Ogift skattskyldig, — — — 2) avses.

Med ogift — — — eller hemskild.

Med gifta — — — haft barn.

2 m o m. I skattetabellerna — — — skattskyldiga, nämligen

1) gift, med maken sammanlevande manlig inkomsttagare, där maken har en sammanräknad nettoinkomst å minst tretusen kronor eller uppbär ålderspension enligt lagen om folkpensionering;

2) annan gift, — — — 1) sägs;

3) ogift inkomsttagare.

Gift med — — — av skattskyldiga.

Gift, med — — — 2) avses.

Ogift skattskyldig, — — — 2) avses.

Med ogift — — — eller hemskild.

Med gifta — — — haft barn.

10 §.

Preliminär A-skatt — — — kostnadernas bestridande.

Preliminär A-skatt skall icke utgå för:

a) folkpension enligt lagen om folkpensionering, där ej annat följer av förordnande enligt 3 § 3 mom.;

b) bidrag enligt — — — för år.

Då lön — — — nämnda ersättning.

Preliminär A-skatt — — — i konkurs.

Preliminär A-skatt — — — kostnadernas bestridande.

Preliminär A-skatt skall icke utgå för:

a) folkpension enligt lagen om folkpensionering och pension enligt lagen om försäkring för allmän tilläggs pension, där ej annat följer av förordnande enligt 3 § 3 mom. eller av den i 3 § 4 mom. angivna förordningen;

b) bidrag enligt — — — för år.

Då lön — — — nämnda ersättning.

Preliminär A-skatt — — — i konkurs.

39 §.

4 m o m. Om skatteavdrag för skattskyldiga, för vilka preliminär A-skatt skall utgå och beräknas enligt den i 3 § 4 mom. angivna förordningen, stadgas i nämnda förordning.

40 §.

Det åligger — — — anställningen tillträtts.

Arbetstagare, som — — — tio kronor.

Skatteavdrag för — — — 39 § 1 mom.

Det åligger — — — anställningen tillträtts.

Arbetstagare, som — — — tio kronor.

Skatteavdrag för — — — 39 § 1 mom.

(Nuvarande lydelse)

Därest arbetstagaren — — — löne-
utbetalningen avser.

Det belopp, — — — hela krontal.

(Se vidare anvisningarna.)

(Föreslagen lydelse)

Därest arbetstagaren — — — löne-
utbetalningen avser.

Det belopp, — — — hela krontal.

*Vad i denna paragraf sägs skall
icke gälla vid sådant skatteavdrag å
pension, varom stadgas i den i 3 § 4
mom. omförmälda förordningen.*

(Se vidare anvisningarna.)

*Denna förordning träder i kraft den
1 januari 1963.*

De sakkunnigas förslag

till

förordning om skatteavdrag å allmän tilläggspension m. m.

Härigenom förordnas som följer.

1 §.

I denna förordning förstås med

allmän pension: folkpension enligt lagen om folkpensionering och pension enligt lagen om försäkring för allmän tilläggspension,

sidopension: annan pension än allmän pension ävensom livränta, samt lön; sådan inkomst av tjänst som helt eller delvis utgår i penningar och hänför sig till den skattskyldiges huvudsakliga arbetsanställning.

När allmän pension utbetalas av allmän sjukkassa, skall vad i denna förordning sägs om socialförsäkringsverket i stället gälla sjukkassan.

2 §.

Bestämmelserna i denna förordning skola tillämpas beträffande skattskyldiga som uppbära allmän tilläggspension under förutsättning, att den skattskyldige har att erlagga preliminär A-skatt, att pensionen utbetalas av socialförsäkringsverket, att pensionen för den månad under vilken den först utbetalas uppgår till minst etthundra kronor, att den preliminära A-skatten å summan av den skattskyldiges allmänna pension och sidopension för nämnda månad utgör minst tio kronor samt att den allmänna pensionen enligt socialförsäkringsverkets bedömning kan antagas komma att förslå till gäldande av den skattskyldiges preliminära A-skatt och kvarstående skatt.

Har skattskyldigs allmänna pension höjts eller sänkts med anledning av anförda besvär eller ändrad invaliditetsgradering eller har skattskyldig påförd preliminär B-skatt utbytt mot preliminär A-skatt, skall förhållandena vid tidpunkten för närmast därefter följande utbetalning av allmän pension vara avgörande för frågan om förordningens tillämplighet.

Om efter den första utbetalningen av allmän tilläggspension skattskyldigs pensions- eller skatteförhållanden ändrats av annan anledning än i andra stycket sägs må socialförsäkringsverket, då särskilda skäl därtill föranleda, besluta att förordningens bestämmelser skola tillämpas eller upphöra att tillämpas.

3 §.

Med de undantag, varom stadgas i 10 § första, tredje och fjärde styckena uppbördsförordningen, skall den preliminära A-skatten utgå för pension, livränta och lön. Preliminär A-skatt skall dock icke erläggas för folkpension i form av kommunalt bostadstillägg eller hustrutillägg. Vidare skall för lön från fysisk person eller dödsbo vid anställning, avsedd att vara kortare tid än en vecka, preliminär A-skatt erläggas endast om lönen utgör utgift i en av arbetsgivaren bedriven rörelse.

Den preliminära A-skatten skall beräknas särskilt för pension och livränta samt särskilt för lön. I förstnämnda fall skall, såvitt gäller pension

och livränta för den månad under vilken den allmänna tilläggs pensionen utbetalas, skatten utgå å summan av sådan pension och livränta eller, då fråga är om gift pensionär vars maka uppbär hustrutillägg enligt lagen om folkpensionering, å nämnda summa ökad med hustrutillägget, dock med högst ettusenfemhundra kronor.

4 §.

Preliminär A-skatt å pension och livränta skall, med tillämpning i övrigt av de i 4 § 1 mom. andra stycket uppbördsförordningen angivna grunderna, beräknas till belopp som så nära som möjligt kan antagas motsvara i slutlig skatt ingående statlig inkomstskatt, kommunal inkomstskatt, landstingsmedel och tingshusmedel samt, i förekommande fall, folkpensionsavgift och sjukförsäkringsavgift. När särskilda skäl därtill äro, må dock skatten beräknas efter skattetabell, varvid den i tabellen angivna skatten i förekommande fall skall minskas med ett av socialförsäkringsverket bestämt schablonmässigt belopp, motsvarande folkpensionsavgift och sjukförsäkringsavgift.

Å retroaktivt pensions- eller livräntebelopp och å engångsbelopp, mot vilket pension eller livränta utbytt, skall med undantag från vad i första stycket sägs preliminär A-skatt utgå med tjugufem procent av beloppet och i förekommande fall avrundas till närmast lägre hela kronal.

Vad i första och andra styckena sägs skall icke gälla, om lokal skattemyndighet i särskilt fall föreskrivit annan beräkningsgrund för preliminär A-skatt eller den skattskyldige hos socialförsäkringsverket begärt, att den preliminära A-skatten skall utgå med högre belopp än som eljest skolat erläggas.

5 §.

Preliminär A-skatt å lön skall med tillämpning av bestämmelserna i 8, 9 och 11 §§ uppbördsförordningen erläggas med tjugufem procent av lönen och i förekommande fall avrundas till närmast lägre hela kronal. Har centrala uppbördsnämnden för viss bransch meddelat särskilda föreskrifter rörande skatteberäkningen vid huvudsaklig arbetsanställning, som är avsedd att vara kortare tid än en vecka, skall dock dessa föreskrifter tillämpas.

6 §.

I 4 § öförmäld preliminär A-skatt skall vid utbetalning av allmän pension genom skatteavdrag innehållas å pensionen. Under januari och februari månader må skatteavdraget beräknas med ledning av den skattetabell och den kolumn däri, som senast tillämpats under nästföregående inkomstår.

Har den skattskyldige att erlægga kvarstående skatt, som påförts i kommun där han mantalsskrivits för året näst före taxeringsåret, skall skatteavdrag å den allmänna pensionen verkställas jämväl för gäldande av sådan skatt. Skatteavdrag för kvarstående skatt skall dock icke göras det år, under vilket den första utbetalningen av allmän tilläggs pension sker till den skattskyldige, med mindre denne så begär och för ändamålet överlämnar sin debetsedel å slutlig skatt eller vederbörlig del av debetsedeln.

Skatteavdrag för kvarstående skatt skall verkställas vid utbetalningstillfällena i februari och mars, såvitt avser kvarstående skatt som förfaller under uppbördsterminen i mars månad, samt vid utbetalningstillfällena i april och maj i fråga om kvarstående skatt som förfaller under uppbördsterminen i maj månad. Om rätten till allmän tilläggs pension upphör med utbetalningen i januari, skall dock vid nämnda utbetalning skatteavdrag för kvarstående skatt verkställas i enlighet med bestämmelserna i 39 § 1 mom. andra stycket uppbördsförordningen. Upphör rätten till allmän tilläggs-

pension först senare men före utbetalningstillfället i maj månad, skall underrättelse i förekommande fall tillställas den skattskyldige eller, om han avlidit, hans dödsbo om att den kvarstående skatten icke till fullo erlagts.

Har på grund av bestämmelserna i tredje stycket skatteavdrag för kvarstående skatt ej verkställts vid pensionsutbetalning i januari och upphör därefter, oaktat rätten till allmän tilläggspension fortfar, eljest föreliggande skyldighet för socialförsäkringsverket att verkställa avdrag för gäldande av skatt, skall skatteavdrag för kvarstående skatt i förekommande fall likväl verkställas vid nästföljande utbetalning.

Skall skatteavdrag för kvarstående skatt enligt bestämmelserna i andra stycket göras det år, under vilket den första utbetalningen av allmän tilläggspension sker, åligger det socialförsäkringsverket att tillställa den skattskyldige intyg därom.

7 §.

De uppgifter, som vid skatteavdrag enligt bestämmelserna i 6 § erfordras för skatteberäkning m. m., skola med undantag, som framgår av 6 § andra stycket, av skattskyldig lämnas endast vid ansökan om allmän tilläggspension och tillhandahållas i övrigt enligt av Kungl. Maj:t meddelade bestämmelser.

8 §.

Preliminär A-skatt, som avses i 5 §, skall av arbetsgivaren innehållas genom skatteavdrag å lönen.

Under det år, då den första utbetalningen av allmän tilläggspension sker till den skattskyldige, är arbetsgivaren skyldig att verkställa skatteavdrag även för den skattskyldiges kvarstående skatt i den utsträckning och den ordning, varom i 39 § 1 mom. andra stycket uppbördsförordningen stadgas. Sådan avdragsskyldighet skall dock icke föreligga om pensionären för arbetsgivaren företer sådant intyg, som omförmäles i 6 § sista stycket.

Beträffande skyldighet att till arbetsgivaren överlämna debetsedel å preliminär A-skatt och beträffande skatteavdrag för sådan skatt vid försummelse att fullgöra nämnda skyldighet skola bestämmelserna i 40 § uppbördsförordningen äga motsvarande tillämpning. Detsamma skall, när avdragsskyldighet för kvarstående skatt föreligger enligt vad i andra stycket sägs, gälla beträffande skyldighet att överlämna eller uppvisa debetsedel å slutlig skatt m. m. och beträffande skatteavdrag för kvarstående skatt.

9 §.

Vid skatteavdrag enligt 6 och 8 §§ skola bestämmelserna i 41—44 §§ uppbördsförordningen äga motsvarande tillämpning.

10 §.

1 mom. När socialförsäkringsverket erhållit beslut om beviljad pension, varå skatteavdrag för preliminär A-skatt skall verkställas enligt 6 §, åligger det socialförsäkringsverket att snarast möjligt underrätta den skattskyldige om verkets skyldighet att göra skatteavdrag, om det underlag å vilket den preliminära A-skatten skall utgå och om det skatteavdrag för preliminär A-skatt, som enligt 8 § skall verkställas å lön till den skattskyldige. Motsvarande skall gälla när skatteavdrag skall börja verkställas först efter den första pensionsutbetalningen.

Skattskyldig, som erhållit i första stycket omförmäld underrättelse, skall vid arbetsanställning det år, varunder skatteavdrag första gången skall verkställas å hans allmänna pension, uppvisa underrättelsen för arbetsgivaren, därest denne är skyldig verkställa avdrag för preliminär A-skatt.

Om skatteavdrag för preliminär A-skatt i fall varom i första stycket sägs

skall beräknas jämväl å sidopension, skall socialförsäkringsverket snarast möjligt meddela utbetalaren av sidopensionen att denne icke är skyldig att verkställa skatteavdrag å sidopensionen för tid efter ingången av den månad, under vilken allmän pension utbetalas första gången.

2 mom. Skall socialförsäkringsverket på grund av bestämmelserna i denna förordning icke verkställa skatteavdrag för skattskyldig, som beviljats allmän tilläggspension, åligger det socialförsäkringsverket att underrätta den skattskyldige därom.

Om allmän pension, varå socialförsäkringsverket gjort skatteavdrag för preliminär A-skatt, upphör att utgå eller på grund av ändrad invaliditetsgradering eller av annan anledning nedsättes till sådant belopp, att på grund av bestämmelserna i 2 § skatteavdrag icke längre skall verkställas, skall socialförsäkringsverket meddela den skattskyldige att verket i fortsättningen icke kommer att göra skatteavdrag för honom. Motsvarande skall gälla när socialförsäkringsverket underrättats om att skattskyldigs preliminära A-skatt utbytts mot preliminär B-skatt.

Har den preliminära A-skatten i fall, varom i andra stycket är fråga, utgått jämväl å sidopension, skall där omförmält meddelande lämnas även till utbetalaren av sidopensionen.

11 §.

Den som beviljat skattskyldig sidopension å minst femhundra kronor för år skall omedelbart underrätta den allmänna sjukkassan i det län eller den stad, där den skattskyldige senast blivit mantalsskriven, om beloppet av sidopensionen och den tid, under vilken den utgår.

Utbetalare av sidopension är efter anmaning av socialförsäkringsverket och allmän sjukkassa skyldig att beträffande namngiven person lämna uppgift om utgående sidopension.

Underlåter någon att fullgöra vad honom enligt första eller andra stycket åligger, straffes med böter, högst trehundra kronor.

12 §.

De närmare föreskrifter, som erfordras för tillämpning av denna förordning, meddelas av Kungl. Maj:t.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 1963.